

## ELŐFIZETÉS

HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

IRÁRTERESEK:  
6-határban heti sor egyszer 20 fill.  
minden következőnap 16 fill.

Bytter hora 40 fill.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 857.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 23. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
Stauber József.

Kedd, április 8.

## Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreik: Korcs nemzedék.  
A képviselőház ülése.  
A décsi mandátum.  
Goldis püspök temetése.  
Városi közgyűlés Makón.  
Egy orosz fogoly levele.  
Igazgatóválság a Nemzeti Színházban.  
Rády Gaby-album.  
A világi emlékmű és Arad törvényhatósága.  
Beszélgetés Simli Mariskával.  
A kereskedelmi-testület közgyűlése.  
A Polgári Takarékpénztár alakuló gyűlése.  
Ügyilkos hírlapíró.  
Tárca: Modernség a festészetben és szobrászatban. Irta: Steiner József.  
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendès.

## Korcs nemzedék.

Arad, április 7.

Valamikor réges régen, mikor még nem tekintették a testedzést a szellemi művelődés mellett másodrendű kérdésnek, a magyar faj volt az, mely Európában erő dolgában szembeszállt akármelyik másikkal.

Ezer esztendőn keresztül, a keletről feltörő vad csordák akadályá, feltartóztatója, ezer esztendőn keresztül Európa és az európai kereszténység védőbástyája volt. Vadnak nézték ugyan őt is, a „puszták fia”-nak, aki a civilizációtól mindig visszamaradt egy-két századdal, de becsülték, mint erőset, egészségest és csak félve nyultak feléje merénylő kézzel.

Ezer esztendőn át állandóan azon buzgólkodtak a szomszédok, hogy megőröljék ennek a remek fajnak páratlan szívósságát, de minden csalárd igyekezet kárba vészett, csütörtököt mondott ezen a szívósságon és mindig, mindenben a magyar faj győzedelmeskedett.

Nemzeti tornákban a nemzeti büszkeség vezette és ahol megjelent a magyar bajnok, porba hullott a gögös idegen. Mátyás király, az igazságos, mikor attól tartott, hogy a magyar erő szégyent vall, mert erősb, edzettebb bajnok nem jelentkezett, maga állt ki a porondra és földre döntötte Holubárt, a cseh óriást. Toldi Miklós és a többi magyar óriások nemcsak legendaszerű alakok, mert a magyar vitéz tornában féltett, sőt legyőzhetetlen ellenség volt, s ha veszített, talán csak a versenyfutásban lett vesztes, mert futni a magyar faj nem tanult meg soha.

Tessék végig lapozni a nemzet történetét, van-e eset reá, hogy a magyar faj gyáván megfutamodott volna, még a leg-szomorubb napon, a mohácsi vésznapján sem úgy érte a magyart a vereség, hogy az ellenségnek hátat fordított volna.

Igy volt ez régente.

Békében, háboruban egyaránt a magyaré volt a győzelem, még ha vereség érte is, ha a tulerő, vagy a szerencsétlen véletlen elvette tőle a győzelmi babért, az erkölcsi győztes mindha ő maradt.

De másként van ez ma!

Megverik itthon, megverik másutt. Háboruban, adjunk érte hálát az Isten-

nek, nem kell erejét bizonyítani és esetleg elernyedéséről semmi szomorú tanubizonyosságot tenni, de békében, tornák alkalmával egyre-másra éri a vereség.

Tegnap a csehek fővárosában megverték azokat az angolokat, kik a magyar ifjúsággal szemben legyőzhetetlennek látszottak és ugyancsak tegnap ugyanott megverték más versenyben nyolcszorosan a csehek a magyarokat.

Hiszen elvégre, nem szerencsétlenség ez és nem helyrehozhatatlan baj. Ma néked, holnap nekem. Igen ám, de mi bizonyítja, mi teszi remélhetővé, hogy a holnap jobb lesz a mánál?

Nem mintha egy magyar labdarugó csapat veresége a magyar nemzet veresége lenne, hanem mi otthon tapasztaljuk a dolgok visszafejlődését, mely szinte láthatólag folyik, mi érezzük, hogy a szu, mely éveken át hiába erőlködött, sikeresen végzi örlő munkáját, mi a magyar ifjúság egy csapatjának gyengeségében az egész ifjúság gyengeségének példáját látjuk. Hisszük, akarjuk is hinni, hogy rémeket látva nagyitunk, de a körülmények, mint ha azt bizonyítanák, hogy így van ez, a hogyan mi mondjuk.

A mi ifjúságunk, különösen az ifjúság krémje, az egyetemi ifjúság nem ér rá testet edzeni; a szellemét növeli úgy a hogy, mert mégis muszáj, de a testi nevelésre nem ér rá a politikától, asztaltársaságotól, kávéházi és egyéb éjjelezés-től és gigerliskedéstől, a mikor pedig van egy kevés szabad ideje, akkor elmegy fe-

## TÁRCA

## Modernség

## a festészetben és szobrászatban.

Irta: Steiner József.

A képzőművészetekben fellépett modern irányzatról akarok beszélni és szándékosan nem használtam cím gyanánt a „secessiót.”

Ez a szó, mint az adó és mint minden egyéb rossz, Bécsből származott át hozzánk, sőt Wagner építész professzor használta először, midőn kilépvén az akadémikus művész egyesületből Moser, Hoffmann Olbrich és még vagy 15 építész-szobrász, festész társával együtt új egyesületet alakított, melyet a *kilépők secessionisták* társaságának nevezett el; és a mely szó azóta gyűjtő fogalomná lett. Gyűjtőfogalmává mindannak, ami nem közönséges, akár szokatlanul szép, akár szokatlanul csunya az; közös elnevezése mindannak, mit az emberek meg nem értenek, vagy amit a művészek megérteni nem tudnak; sőt annak is, a minék a művészethez tulajdonképen semmi köze sincs és a mi csak ezen név védő szárnyai alatt ohajt és hisz a művészethez közelebb jutni.

Ne is beszéljünk ama ferdeségekről, melyek a secessio elnevezés alatt az ipar és kereskedelem termékei között felburjánzottak, hanem

keressük mindjárt az okokat és a történeti fejlődés lámpájával világítsunk be abba a sötét forgalomzavarba, mely a bizonytalanság kódéba burkolva téveszti meg az embereket a művészetek modern irányzatának valódi értéke felől alkotott véleményükben.

Műtörténeti fejlődést említettem és ez az a szempont, melyből nézve a modern irányzatot, jogosultnak kell elösmernünk.

Minden kornak megvolt a maga kulturája és ezen kulturának megfelelő művészete. Az egyiptomi Fáraó 6000 évvel ezelőtt való műveszi érzéke legnagyobb megnyilvánulásában a gischi gulacsoportot és az előtte terpeszkedő sphinxet tudta csak megteremteni és a perzsa Xerxesek ballábbal előre lépő, falba karcolt, körvonalu alakjai minden műveszi igényt kielégítettek.

Ma már a sphinxet félig a sivatag homokja fedi és csak érdekes furcsaságok gyanánt tűnnek fel a Henri Motte képein látható lobogós pylonok és reliefek. Karnak és Luxor kőkoloszsusait, roskadozó, lotos fejezetű oszlopait a keleti éjszakák bűbajos csendjében az oroszlanok ordítása zavarja csak fel sok ezeréves ál-mukból és a sphinx merev kőszemeivel bambán néz az örök nagy mysticizmusba.

Hol a kezdet? És hol a vég?

Sokan azt mondják a görögöknél. Igaz, hogy a görög templom nemes arányaival, tiszta napfényes levegőjével, oszlop árnyékolta, kő-

kockákból összerakott oldalfaival ma is a stilszerűség utólrhetetlen mintaképe; igaz, hogy az oszlopok összeépítésének technikai kivitelét, még Hausen, a bécsi parlament híres építője sem tudta a görögök praecizitásával végrehajtani; igaz, hogy a Sophokles szobrának nyugodt fenségét modern szobrász még nem érte utól; még alig fejezte ki valaha a lelki nemesiséget hűgy tisztán a test tartásának formájával; igaz, hogy a miloi Vénus egyszerű szűzies báját, isteni szépségű, szemérmes tartását, bár a Louvre termében csak csonkán áll a járókelők profán tömege előtt, nem érte utól még Canova teljesen antik érzékű művészete sem. A Hebe könnyed gráciája lebilincsel; de a Vénus isteni szemérmes bája elragad. De hiszen akkor itt a belátható vég.

Nem! Csak a fejlődés! Már maga a thébai törvény, mely a rut tárgyak feldolgozását megtiltotta, de követelte, hogy a művész hiven másolja a természetet, ellentmondás volt, mert a természetben nem csak szépet lehet látni és vannak pillanatok, midőn a természet legszebb alkotása, az emberi arc, a fájdalom, vagy félelem vonásaitól torzul el. Magyarazatul szolgálhat ugyan az, hogy a görög férfi, ha fájdalom torzítja el arcát, inkább elrejtette azt peplonjába és a görög szobrász csak a vele ellenséges barbár népet ábrázolta fájdalom vonásaival, mint az a pergamonok állította nagy csataemlék dalli harcosán látszik.

lekezeti botrányokat inszenálni, hallgat lelketlen izgatókra és eszközökké lesz a nemzeti egység megbontásában.

Igy aztán szellemben, testben, egyaránt erősebbek lesznek belső és külső ellenségeink, erősebbek lesznek és majdan sikerül nekik, min ezer év óta hiába törekednek: porba dönteni a magyart.

Nem, ennek nem szabad megtörténni. Nem is fog, mert a politikai marisnetekből, az angol divat ruhafogásaiból kell, hogy férfi legyen ismét, magyar férfi, ki nem hajlott meg sem testben, sem szellemben senki előtt és a ki nem nyugszik addig, míg az elszenvedett csorbát fényes győzelemmel kiköszörüli és nem tűr vereséget soha, sem békében, sem háboruban.

Erős testben erős a lélek, egészséges a szellem, nekünk ma jobban szükségünk van erre, mint ezer év óta bármikor. Előre tehát, pokolba a tivornyákkal, agitációkkal, a belbékét megrontó üzelmekkel, mutassuk meg, hogy még erősek vagyunk, oly erősek, mint voltunk mindenkor s ne mondassák az utódok vesztett csata, vesztett szabadság után: ezt annak a korcs nemzedéknek köszönhetjük.

J. H.

## A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 7.

A Ház összes pénzügyi kapacitásai felvultak. Na, csuda, ha a terem komor képet öltött, csupa komoly ember ült együtt és hallgatta a szónokok szakszerű fejtegetéseit. A képviselők tetemes része azonban künn tanyázott a folyosón, buffetben és az olvasóban, vagy egyáltalán be sem jött.

A miniszteri félkarójban Lukács László ül egymagában és megadással türi mint támadják javaslatát.

A konverzióról szóló javaslatához Barta Odön után Josipovics Géza beszélt, majd Szüllő Géza mondta el szűzbeszédét.

Részletes tudósításunk a következő:

**Elnök:** Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Horánszky Nándor, Lukács László, Cseh Ervin, miniszterek.

Elnök betérjeszti az irományokat.

Napirend előtt

**Nessy Pál** kérdi: vajjon a mai ülés is 3 óráig fog-e tartani, minthogy ma az egész gyűlésen nem tárgyalatik a költségvetés.

**Apponyi Albert** elnök kijelenti, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a konverzió tárgyalása alatt 2 óráig tartsanak az ülések.

### A konverzió.

**Neményi Ambrus** előadó fejtegeti a konverzió előnyeit és szükségességét és elfogadásra ajánlja a javaslatot. (Eljenzés a jobboldalon.)

**Bartha Odön** kijelenti, hogy mivel a nép akaratából ül itt, kötelességének tartja kifejezni a nép akaratát és aggodalmait. (Elnök helyeslés. A pénzügyi bizottság abban a meggyőződésben van, hogy az adott körülmények közt a konverzió viszonylag a legjobb, azt azonban nem veszi tekintetbe, hogy elfogadásra a Háznak nem viszonylag jól, hanem feltétlenül jól kell ajánlani. Az előadóval szemben kifejti, hogy semmi nagy pénzügyi előnye nincs az egyszerűítésben, épen így a tőketörlesztés elmaradását sem lehet hasznosnak tekinteni, mint azt gazdáinknál eléggé tapasztalhattuk. Kérdi a pénzügyminisztertől, hogy nálunk Ausztriával szemben a készfizetés felvétele miért nincs meg, mert ha ez késik a törvény ellenére, akkor a konverzió bizonyos feltételek mellett lehet előnyös, ha azonban a határidő közel van — amint azt az ország érdeke megkívánja — akkor semmiesem indokolja a konverziót. Határozott és őszinte állásfoglalást követel Ausztriával szemben. (Elnök helyeslés bal és szélbalon.) Minden előnyről többet ártottak nekünk az érdekcsoportok által megfizetett lapok pizskolódásai és támadásai a magyar állam pénzügyi viszonyai ellen, melyek a mi hitelünket a külföldön alaposan megrogálják. Felszólítja az előadót, hogy számítsa ki, mennyi idő kell arra, hogy a kamat-megtakarítás kiegyenlítse a konverzió által létesített 53 millió tőke szaporulatot. A beruházások hiányáról szól. A konverzió nem bizalmi kérdés, de olyan, melynél a felelősség mindenkire egyformán hárul, azért azt el sem fogadhatja. Pénzügyi helyzetünket olyan abnormálisnak mondja, melyhez hasonló egész Európában nincs. Azt a kérdést veti fel, hogy helyesen választotta meg az anyag, amely konvertálandó. Az az intézkedés, hogy egy olyan országot, mint Magyarország, oly züllött országnak, mint Ausztria, adósává tegyük, határozottan elítélendő.

Kérem a t. urakat odaát, ne beszéljenek olyan hangosan, mert nekem kell hallanom az őnök bizonyára érdekes diskurzusát.

**Rakovszky István:** Akár ne is beszélj, odaát megszavazzák így is, úgy is! (Derűtség.)

**Bartha Odön:** Hosszabb fejtegetés után ki-

jelenti, hogy pártja nevében a konverziót nem fogadja el. (Elnök helyeslés, a bal és szélbalon, szónokot számosan üdvözlök.)

**Elnök** az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után

**Josipovich Géza** kijelenti, hogy meg van győződve arról, hogy a jelen körülmények közt a konverzió a legjobb. Azonban aggályait ezen meggyőződése nem oszlatta el, de ezeket jelenleg előadni nem kívánja, csak a Horvát-Szlavonországot is érintő pontokra hívja fel a kormány figyelmét. Kéri tehát, hogy a horvát-szlavon 4 és fél százalékos regale adósságot is vegyék bele a konverzióba. Ezt akarja csak felemlíteni, különben a konverziót elfogadja.

**Szüllő Géza** kimutatja, hogy nálunk az a politikai eluralkodó a pénzügyi terén, hogy adósságainkat nem kell fizetnünk, így történhetik csak meg, hogy a tőke nagyobbodik, a kamat meg kisebbedik. Az egyedüli helyes konverzió csak a pari konverziót tartja. Ez nem reakcionárius, mert mellette nyilatkoztak a szabadelvűség nagy emberei, köztük Horánszky Nándor is. Nehézményezi pártja nevében azt, hogy a kormány semmiféle pozitív adatot nem hozott fel a konverzió mellett. Kifogásolja, hogy a konzorcium a mi hitelképességünk lekötése ellenében nem ad semmi garanciát a konverzió véghezvitelére. Nem akar hosszasan beszélni, mert az ország pénzügyeinek érdeke azt kívánja, hogy a javaslat vagy minél előbb visszavonassék, vagy elfogadtassék. Ő kijelenti, hogy pártja nevében a konverziót részleteiben se, egészében se fogadhatja el.

**Okolicsányi László** szintén nem fogadja el a konverziót, amelyet az országra nézve károsnak tart. Szerinte a konverzió csak a külföldi pénzcsoportra nézve jár haszonnal.

**Rakovszky István** arra kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondassa el. Erre felkiáltások hangzottak:

Halljuk ma.

**Lengyel Zoltán** a Házban jelenlevő képviselők megszámolását kéri. Az elnök jelenti erre, hogy 105 képviselő van jelen, a Ház tehát határozatképes, de már két óra lévén, az ülést berekeszti. Kéri azonban a képviselőket, hogy holnap pontosan jelenjenek meg.

## TÁVIRATOK.

**Drótnélküli táviró a Csendes Óceánon.**

London, apr. 7. A *Morningpost* jelenti New-Yorkból: Itt *Morgan* támogatásával 6 millió dollárnyi tőkével társaság alakult, a mely megveszi a Marconi táviró szabadalmát az Egyesült-Államok, Kuba, Portorico, a Fülöp-szigetek, Hawaii és Dél Nyugatindia területére. A társaságnak az a szándéka, hogy a Csendes Óceán-

A florenci *Ufficiák Sala della Tribunájában* gyönyörködhetnek a fájdalom e hősi elnyomásában, de onnan lejövet a Loggia dei Lauzieli árkádos terrasán találja az ellentétet.

Menelaos a Hektor által halálra sebzett Patrokles holttestét kiviszi a trójaiak elől az ütközetből. Az önfeláldozó baráti szeretet, a lélek egyik legszebb megnyilvánulása tisztán az izmok harcra kész duzzadása, a testnek lélek nélkül valósága és petyhüdtége által van kifejezve. Az arc, a lélekállapot fényképe merev, semmitmondó. Winckelmann ezt azzal magyarázza, hogy a miként a tenger mélysége örökké nyugodtan marad, bármennyire dühöngjön a felszín, éppúgy a görög alakok kifejezése minden szenvedély mellett is nagy és nyugodt.

Nos, ebben van az ellentmondás a thebai törvény két passzusa között. Az ember mindig ember volt és mindig érzelmek vagy szenvedélyek uralkodtak rajta, melyeket az embernek művészi, akár szobrászati, akár festészeti ábrázolatnál figyelmen kívül hagyni nem lehet.

Es abban áll a szobrász-művészet mai nagy fejlődése a tökéletesnek elismert antik-szobrászattal szemben, hogy ma már finomabb lelki emóciókat, erősebb és gyöngébb érzelmeket, szellemi tulajdonokat is kifejez, amellyel, hogy a test kultuszát sem hanyagolja el. A Phidias „Dickus dobója” rendkívül erő kifejtésre készülő, minden izmát cselekvésbe hívó görög ifju, de Stuck Ferenc, ez a jeles müncheni festő és az antik művészetnek nagy érzéklője Athletájában, a mellett, hogy ugyszólván a belső ana-

tomitát, sőt az erő kifejtésnek idegrendszeri kiindulását is kifejezi; a szép emberi testet a férfias erőnek akar az antikval vetekedő megnyilvánulásában ábrázolja.

Vagy nézzük a Tuillon *Amazonját*, mely 1895-ben a berlini kiállításon oly nagy szenzációt keltett. Igaz, hogy a műnek erkölcsi nagy értékét éppen görög felfogása adja meg. De ez az antikvárság egy modern ember lelkén keresztül szűrődött klasszicizmus nyelvén szól hozzánk és éppen kedves naivságával hatott annyira a Schtückel száraz antikizáló modorától ásitó görcsökbé esett berliniekre.

Sőt menjünk tovább. Menzelenek, a nemrég elhunyt berlini nagy festőnek, Begas a hason hirnű szobrász kartársa készítette mellszobrán, tisztán az értelem, a lélek belső megnyilvánulása hat. Legjellemzőbb művészi tulajdonsága, a megfigyelés pillanatában van ábrázolva, amint szembe a távolba mered, és balkezével mintha gesztussal kísérné magyarázatát. Finom jóságos arcának elénk ellentéte a durva kabát-szövet.

Még jobban látjuk a lelki állapot ábrázolásának tulsúlyát a *Rodin* műveiben. A *Dalon* szobrászt ábrázoló mellszobor, bár az izmok minden pasztikája kifejezi azt a hajthatatlan akaratot és energiát, mely Dalont jellemezte csak forgalmat ad *Rodin* valódi nagyságáról, már csak azért is, mert nem kőbe, hanem bronzban alkotta meg a mester.

Sajátságos, de úgy van, hogy *Rodin* igazán

nagyot csak kőből tud teremteni. A durva, nehéz, vastos márványtömb, melynek szakgatott, a fejű veső nyomát még magán viselő tömegből nő ki az igazi rodini alak — az anyaga ennek a zseniének, ki a modern szobrászat dogmái letéteményesének volna nevezhető — ha ugyan léteznének és elfogadna ő ilyen dogmákat. Nem. Az ő művészete nem tűrne meg semmi dogmát; a mint nem is rokon semmiféle conventióval. Ő egy és minden, a mit hatalomnak erőnek, össztehetségnek, léleknek, érzelmeknek lehet nevezni. Csaknem paradoxonnak tűnik föl, hogy a hideg mezei fehér márványba ily tulajdonságokat bele lehessen vinni, de aki a velencei nemzetközi műtárlaton volt külön kiállítását látta igazat fog nekem adni.

Nem a márványok színeinek raffinált összeállításával akar ő hatni, mint az ujabban modernül divat, nem rutítja el némely perverz szobrász mintájára a nemes anyagot szegényes festéssel, hanem az ő lelkének nagy és nemes hangulatával körülveszi a megalkotandó művet és aművészi impresszió ihletett pillanatában megrögzíti az igazat, az élet, a való természetet. Azt mondják róla, impresszionista szobrász, úgy hiszem a legkevésbébbet törődik az elnevezéssel; amint nem törődött avval, a kigyót békát reá szóró kritikával, melylyel a francia sajtó Balzac szobrának elkészülte után megtámadta.

Nos, láttam ezt a szobrot: illetve csak a szobor fejét Velencében. Erős, csontos fej, torz borz, fésű kényszerrel nem ismerő haj, a két

ban lévő amerikai birtokon keresztül táviró-összeállítását létesít Kelettel.

### A trieszti statárium vége.

Bécs, ápr. 7. A Trieszt városára és területére elrendelt kivételes intézkedéseket április 6-án kelt összminiszteriumi rendelettel megszüntették. A rendeletet holnap közli a bécsi hivatalos lap és az osztrák törvénytár. Egyidejűleg a statáriumot is megszüntetik.

## A deési mandátum.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 7.

Hadmadizben tárgyalta ma a kir. kuria a deési mandatum ügyét. Ismeretes, hogy a kerületben első ízben megválasztott *Teleki Domokos* gróf mandatumát a kuria megsemmisítette, s őt aktív és passzív választói jogától felfüggesztette. A második választáson *Dániel Tibor* báró, *Teleki* gróf volt ellenjelöltje, győzött *Csiszér Ákos* dr. megyei ügyészszel szemben. Ezt a választást 10 választó megtámadta a képviselő kiskorúsága címén, de a kuria két héttel ezelőtt alaki hiányosság miatt a kérvényt elutasította.

Másik tíz választó azonban, nevezetesen *Korniss Viktor* gróf és társai egy másik petíciót is adtak be *Dániel Tibor* báró ellen, s ezt a kérvényt tárgyalta ma a kir. kuria I. választási tanácsa *Paisz Andor* elnöklete alatt.

A kérvényezőkhöz meghatalmazottja: *Ragályi Lajos* dr., a megtámadott képviselőt *Edvi-Ilés Károly* védi, míg a választók védelmét *Farkas János* dr. látja el.

Az érdemleges tárgyalás előtt a védők alaki kifogásokat emelnek a kérvény ellen. A kifogásokat három pontban csoportosítják: az első az, hogy a kérvényt aláírt választók személyazonosságát nem az a közjegyző hitessítette, aki arra hivatva van; a hitelesítésre ugyanis ez esetben csupán a deési közjegyző hivatott, akinél a választók hiteles névjegyzéke le van téve; a második kifogás az, hogy a kérvényben nincs határozott, precíz hivatkozás az érvénytelenségi okot megállapító paragrafusra; harmadszor, hogy a kérvény oly okiratra hivatkozik, mely nincs a kérvényhez csatolva.

*Ragályi Lajos* dr., a kérvényezőkhöz meghatalmazottja, kifejti, hogy a törvény nem éppen

mélyen ülő szem között kiálló szép formájú orr, melynek jobb oldalán nagy szemölcs kottált a bal szemöldökön lévő még nagyobb visavijával.

Szépnek éppen nem volt mondható, de hát *Rodin* nem is a szépet, hanem *Balzacot* akarta mintázni. És én úgy éreztem, hogy csak az az ember, kinek ez a szobor a képmása lehetett az, aki a „*femme á trente ans*” alakját megírta.

Láttam egy *Psiche* szobrot, melynek egészén, tán nem volt annyi anatomia, mint a *Canova* szobrának egy négyzet centiméter területén, de a szerelmi mámort a minden boldogságot egy összeolvasztó arról csókban kifejező nagy gerjedelmet még úgy megérzékítve nem láttam soha.

Rejtelmes, vázlatzerű, de realiztikus a kérlelhetlenségig. Ugyan ki merne még vállalkozni arra, hogy egy sovány csontos öreg asszony aktját aethetikai tanulmányként állítsa elének; és neki sikerül gyönyörködtetni bennünket még evvel a témával is. Nála nincs nagyobb ma és ezek után ha még *Carpeaux*nak a párisi grand-opera homlokzatán álló naturalisztikus szép csoportját, mely a bachansnökkal vígadó *Apollót*, mint a *tánc* megjelenítését ábrázolja — felemlitem, tárgyam szűk keretében áttérhetek a festészetre.

(Folytatása következik.)

a helyi közjegyzőt kívánja meg, mint aki egyedül hivatott a kérvényező választók személyazonosságának bizonyítására, bármelyik közjegyző megteheti ezt; a többi kifolyások sem állhatnak helyt, s ezért kéri azoknak elutasítását, s a kérvény érdemleges tárgyalásának elrendelését.

A viszonyválaszok után a kuria az alaki kifogásokat elutasította, mire a kérvényezőkhöz meghatalmazottja előadta a petíció tartalmát. Mindenekelőtt kijelenti, hogy a kérvényezőkhöz *Csiszér Ákos* dr. többségének megállapítását nem kéri, s csupán az abszolút érvénytelenségi okok álláspontjára kívánnak helyezkedni. A petíció első pontja az, hogy *Dániel Tibor* báró a választás idején kiskorú volt, tehát passzív választói joggal nem rendelkezett. De ettől eltekintve, a képviselő részességével nagymérvű vesztegetések, etetések-ítatások történtek a kerületben. A *Dániel-család* jószágigazgatója *Elek Albert* úgy a jelölttől, mint annak atyjától, *Dániel Ernő* báró volt kereskedelmi minisztertől 80,000 koronát kapott választási célokra, s *Elek* ezt az összeget el is költötte, holott a törvény keretén belül legfőleg 5000 koronát lehetett volna ebben a kerületben elkölteni. Ezekre a tényekre nézve kéri *Elek Albert* jószágigazgatónak és *Dániel Ernő* báró val. belső titkos tanácsosnak eskü alatt leendő kihallgatását. Felsorolja ezután a vesztegetési eseteket, s azokat a választókat, akik nagyobb summákat kaptak szavazatukért.

A tárgyalást holnap délelőtt 10 órákor folytatják.

## Goldis püspök temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Ma délelőtt kísérték örök nyugalomra *Goldis József* gör. kel. román püspököt, kit a végzet oly hirtelenül és váratlanul szőlített ki az élők sorából.

Nagyszabású gyászpompát fejtettek ki hívei, hogy most utolsó útjára kísérték. Oriási közönség részvételével folyt le ez a szomorú aktus és a város külső képeis mutatta a gyászt, melyet a népszerű, hazafias és derék főpap iránt Aradvárosa érzett.

A gyászszertartás kezdetével az összes aradi hitrefelekezetek templomaiban megszólaltak a harangok, jelölül annak, hogy *Goldis József*ben nemcsak a tiszteletreméltó főpapot, hanem egy derék hazafit is veszített Arad városa.

A temetésen az összes aradi hatóságok és az összes magyarországi püspöki egyházkerületek képviselve voltak. Nagy és impozáns volt a gyász, méltó *Goldis* püspök egyéniségéhez.

A tegnap és ma lefolyt gyászszertartásokról tudósítónk a következőkben számol be:

### Kondoleáló küldöttségek.

A püspöki aulában vasárnap a délelőtt folyamán egymást érték a különböző kondoleáló küldöttségek, a kiket *Hamsea* Agost püspöki helynök fogadott. Aradváros törvényhatóság a nevében *Institoris* Kálmán polgármester az ágostai egyház küldöttsége *Frint* Lajos lelkész vezetése alatt, a református egyház küldöttsége *Csécsei Imre* lelkész, az izraelita hitközség küldöttsége *Deutsch* Bernát elnök, a vármegyei törvényhatóság küldöttsége *Dálnoki* Nagy Lajos alispánnal élén és számos egyetek küldöttségei kondoleáltak.

*Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap délelőtt táviratilag fejezte ki *Hamsea* Agoston előtt az egyházmegye iránt mélyen érzett őszinte részvétét, *Wlassics* Gyula vallás-

és közoktatásügyi miniszter részvétávirata már szombaton délután megérkezett.

### A koporsó átszállítása.

Az érdeklődők nagy sokasága kereste fel vasárnap a gyászházat, a kondoleálók, a gyászoló hívek, az egyházmegye papjai tömegesen jöttek-mentek. Ez a kép volt délután fél ötig, mikor a halottat diszes szertartással átszállították a román templomba.

A *Deák-Ferenc*-utcából a *Tökölly-tér*ig vezető ut ritkán lát együtt oly nagyszámú közönséget, mint vasárnap délután. Már az átszállítás előtt egy órával nem lehetett mozogni, a rendet gyalogos és lovas rendőrökkel kellett fentartani. Fél 5 órákor jöttek a templomból a papok és preparandiai növendékek a halottért, hogy átkísérjék a szertartás további helyére, a román templomba. Mielőtt kocsira helyezték, beszenteiték s az uton gyászdalokat énekelve a dalárda, az egyház összes papjai részvételével indult meg a szomorú menet. Legelől az iskola növendékei, majd az énekkar, a lelkészek, koszorús kocsis s a gyászkocsi után a család, az elhunyt bátyja, *Goldis* Péter, egy tisztas arcú román ember. Még megálltak a *Deák-Ferenc*-utcai leányiskola előtt beszenteitni s lassu menetben a *Lázár Vilmos*-utcán tengernyi ember-tömeg kíséretében jutottak a román templomig, ahol ismét fényes szertartásokkal újból felravatalozták.

### Virrasztás a templomban.

A *Tökölly-téren* levő g.-keleti román püspöki templom gyászpompában uszott. Bent pihent ravatalán az elhunyt egyházfő. Koporsója fedelén azoknak a koszorúja volt, kik szívéhez legközelebb állottak: az egyházé, és a rokonoké. A többi koszorú a ravatal oldalához támasztva s a lépcsőzetre fektetve, gondosan volt elrendezve. Köröskörül gyertya-erdő lobogott. A templom kövezetét fekete szőnyegek borították, melyeken nem hallatszott meg a léptek zaja. Az oltár gyászpompája megható szép látványt nyújtott. A dus arany dekorációkat mind fátyol borította, csak a szentek és evangélisták képei voltak láthatók. Itt celebrálták ma az utolsó gyászmisét az elhunyt fölött. A falakat is fekete leplek borították, melyeken megtört a csillárok ragyogása.

Mióta a papság odahagyta a halottat, felváltva egy-egy klerikus imádkozott és evangéliumot olvasott a ravatal lábánál elhelyezett imaszéken. Így könyörögtek egész éjjel a kiszenvedett lelke üdvösségéért. Közbe-közbe a papnövendékek kara énekelte. A jóságos főpásztor hívei pedig ébren töltve, feláldozva éjjelüket, csoportonként vándoroltak a ravatalhoz imádkozni, s evangéliumot hallgatni.

### A Tökölly-tér külső képe.

Aki ma reggel korán kelt, már észrevehette, hogy szokatlan esemény készül. A püspöki temetés, amely Aradon vagy ötven év óta nem volt, temérdek vidéki embert vonzott a városba. Természetesen nagyon sok volt a román pap, kiknek mindenütt feltűnő ruházata hirdette legjobban az egyházi eseményt.

Valóságos néparadat volt az, mely már 8 óra tájban a *Tökölly-tér* irányában hullámozott. Aki csak talpon volt s kinek foglalkozása engedte, a gör. kel. román templom közelébe igyekezett férkőzni, ahol már 8 órákor akkora tömeg helyezkedett el, hogy a rendőrségnek, mely fél 9 órákor érkezett a *Tökölly-térre*, csakhamar sok dolga akadt az utak tisztántartásával. *Sarlot* Domokos főkapitány személyesen intézkedett a rend érdekében, azonkívül ki volt még rendelve *Berecz* Ferenc alkapitány, *Bedő* Árpád dr. és *Kovács* Antal rendőrhadnagyok, *Masztig* és *Rimanóczy* segédtsztek. A lo-

vasrendőrökön kívül 85 gyalogos rendőr és egy csomó detektív volt a Tököly-téren és annak közvetlen közelében elhelyezve.

A templom előtti kocsitartak kordonnal zárták el, amelyet az aradi főgimnázium, főreáliskola, Kereskedelmi Akadémia, a román teológia és a román tanítóképző intézett növendékei képeztek. A kordonon belül csak a hatóságok képviselői és azok járhattak, kik már idejekorán helyet kaptak a templomban és onnan kijöttek. A kordonon túli részen óriási néptömeg hullámozott. A közönség kitartással és türelemmel várta meg a hosszadalmas gyászszertartást, mely már 8 órakor kezdődött és 12 óra tájt ért véget.

A Tököly-tér különben igen tarka képet mutatott. Az aranyos gyászkocsi körül legkülönbözőbb viseletű emberek csoportosultak. A fényes huszártiszti csákó mellett a román parasztok kucsmája, majd odább a kalugyerek különös formájú fővege volt látható.

#### A gyászszertartás.

A templom belseje sötét színeivel mély gyász képét mutatta. A falak körös-körül bevonva feketével, a templomi lobogók és a püspöki szék szintén fekete draperiákkal voltak bevonva.

Már reggel 8 órakor felhangzott a szeminárium énekkar ájtatos zsolozsmája, melyet fölvaltva a kalugyerek imája követett. A templom elő részében *Suciu Justin dr.* papnevelő intézeti tanár, diakonus, celebrált misét.

A nagymise 10 órakor vette kezdetét a szorongásig megtelt a templomban. A szertartást a magyarországi román egyház négy főfunkcionáriusa vezette teljes egyházi díszben, a püspöki temetésre előírt ornátusban. *Museta Filaret* a karánsebesi püspöki helynök, *Hamsza Ágost* archimandrita, az aradi püspöki helynök, *Mangra Vazul* vikarius, a nagyváradi püspöki helynök és *Pap Ignác* protosyincel, az aradi szentszék előadója. Mind a négyen fekete talárban, fejükön a magas, fekete szerzetesi főveg. A nagymisében esperesek és papok, számszerint 42-en segédkeztek teljes egyházi ornátusban.

A koporsó a templom közepén állott egyszerű ravatalon. Uvegfödél volt rajta, melyet fehér szemfödél borított. A mise alatt a szeminárium énekkara gyászdalokat énekelt *Cosma* teológus vezetése alatt. A mise végén, mely a gör. kel. szertartás ritusának összes formaságával ment végbe, a miséző papok visszavonultak a szentélybe s ezalatt a gör. kel. román, gör. kel. szerb, a rom. kath. és az ev. ref. templomban megkondultak a harangok. Az énekkar ekkor ismét egy gyászdalt énekelt, mire a papok kijöttek a szentélyből és körülállták a koporsót. Ezután a papok énekeltek s ennek végén körüljárták a koporsót, bucsut vevén a halottól. Rövid, csendes imára térdeltek le ezután a papok s levették a szerzetesi főveget, a legnagyobb áhitat jeléül. Evvel aztán a gyászmise be is fejeződött.

#### A gyászbeszéd.

A gyászmise befejeztével *Hamsza Ágost* archimandrita mondott megható gyászbeszédet. Ecsetelte azt a mély fájdalmát, mely a román egyházat érte. Elsorolta az elhunyt érdemeit, azt a nagy buzgalmat és lelkiert, melyivel az iskola és a nép érdekében munkálkodott. Nagy érdeméül tudta be, hogy az egyház kebelében felmerült különböző érdekeket kiegyenlítette. Hü és rendíthetetlen híve volt a magyar alkotmányoknak és az alkotmányos magyar királynak. Majd elbucsuztatta a halottat a közönségtől, a román egyháztól, annak funkcionáriusaitól, a

hatóságok fejeitől, kiket egyenként, névszerint megnevezett.

#### A gyászoló közönség.

Nagy és előkelő gyászközönség jelent meg az elhunyt püspök végtisztességén. A nagyszombeni érsekmetropolita és a karánsebesi püspök táviratilag adtak részvételeiknek kifejezést s a temetésre elküldötték képviselőiket. A nagyszombeni főegyházmegye részéről *Papp János* nagyszombeni esperes, *Rok Miklós* szászvárosi esperes és *Pakurár Adám* dobrai esperes jelent meg a temetésen. A karánsebesi püspököt *Museta Filaret* püspöki helynök, a karánsebesi egyházmegyét pedig *Badeszku dr.* püspöki titkár, *Borbu dr.* és *Burzsú Traján* konzisztórium tagok képviselték.

Az aradi rom. kath. egyházat a *minorita* rend több tagja képviselte, az ev. ref. egyházat *Csécsei Imre*, az ág. ev. ref. egyházat *F. int Lajos* lelkészek. Az izr. hitközség képviselőiben *Deutsch Bernát* elnök, *Kohn S. N.* és *Rosenberg Sándor dr.* főrabbi jelentek meg. A katonai hatóságok is szép számmal képviseltették magukat. Ott voltak *Lehman Vince* vezérőrnagy, *Wachsmann* és *Dietrich* alezredek, *Bodeszku* őrnagy, *Csobán Pál* százados, *Breuer* százados, *Szerb Miron* főhadnagy a 33-ik gyalogezred részéről, *Lázár Frigyes* ezredes, *Haas* kapitány, *Justh* főhadnagy a cs. és kir. 3. számú huszárezred, *Cserépy* kapitány, *Szandl Géza* főhadnagy és *Reviczky Tamás* hadnagy a honvédsereg részéről, *Jaáki Tóth Béla* és *Reschofszy Pál* századosok a honvédsereg részéről, *Moys Dezső* őrnagy a kassai katonai tüzérezred részéről.

A politikai hatóságok is szép számban képviseltették magukat. Ott volt *Urbán Iván* főispán, *Institoris Kálmán* polgármester, *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán, *Ottubay Károly* törvényszéki elnök, *Kugler István* táblai bíró, *Vásárhelyi László* orsz. képviselő, *Solyomosi Lajos* báró orsz. képviselő, *Márk Lajos* máv. üzletvezető, *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelő, *Schill József* főjegyző, *Teleszku György* gör. kath. esperes, *Meszlényi Antal dr.* kir. ügyész, *Csernovits Diodor* jóságigazgató, *Nachtnébel Gyula* árvászeki elnök, *Varjassy Lajos* tanácsos, *Boros Vida* igazgató, *Reicher Károly* főügyész, *Burián Lajos* igazgató, *Sorbán János*, *Tagányi István* stb.

*Székudvar* község egy 12 tagú küldöttséggel képviseltette magát a temetésen. Az elhunyt Székudvaron született s így szülőföldje nagyobb küldöttséggel adott kifejezést részvételeinek. A küldöttséget *Z. Dienes Adorján* székudvari rom. kath. plébános, *Varga György* községi jegyző és *Kálmán András* törvénybíró vezették.

#### A menet.

A mikor *Hamsza Ágost* archimandrita beszédét befejezte, a temetkezési vállalat emberei vállalkra vették a koporsót és kivitték a hatlovas halottas kocsira. Hosszu sorban megindult ezután az impozáns menet. Legelől ment a tanuló ifjuság zárt négyes sorokban, utánuk a zászló alatt kivonult különféle egyesületek. Majd az egyházi díszbe öltözött papság, ezek után a koszorus kocsi, mely tele volt rakva különféle koszorúkkal, mintegy 30 lehetett ezek száma; ezután jött a halottas kocsi, melynek oldalán az enterprise díszruhás emberei haladtak. A koporsó után az elhunyt püspök bátyja, *Goldis Péter* székudvari földmives és rokonság haladt. A menetet hosszú hintósor követte.

A menet a Tököly-térről a Forray-utcán, a Szabadságtéren, az Asztalos Sándor-utcán és a Hid-utcán végig a hidig haladt. Itt a menet megállt, mire a pontifikáló főpapok elmondták az ilyen esetre előírt evangéliumot.

A hatóságok képviselői, kik a menetet idáig kísérték, valamint a tanuló ifjuság is visszafordult.

A menet ezután gyorsabb tempóban haladt tovább. Az idő ugyanis rösszra fordult s megeredt az eső. Ez az időjárás aztán lehetlenné tette, hogy a menet, a mint ilyenkor szokásos, minden templomnál megálljon, a mikor is rendesen az evangéliumot mondják el a papok. Az összes kísérők a rendelkezésre álló kocsikba szálltak.

A menet Zsigmondházán, Ujaradon, Zádorkon és Hódos-Bodrogban haladt végig. Mikor a kolostor felé közeledtek, a mi délután fél 4 órakor volt. A zárdában tartózkodó négy szerzetes elébük jött.

A menet aztán a kolostor előtt megállt. A kolostor kápolnájában a főpapok rövid misét mondtak az összes papság segédletével.

Ezután a koporsót a zárda parkjának egy szép helyén eltemették a szokásos zsolozsmák eléneklése mellett. A sírhely egy ideiglenesen megásott. palánkkal körülvett gödör, s ide temették az egyházmegye közgyűlésének további rendelkezéséig az elhunytat. Az egyházmegye gondoskodni fog egy díszes síremlékről.

Hódos-Bodrogon Aradváros képviselőiben *Reicher Károly* főügyész jelent meg.

#### A gyász Nagyváradon.

A püspök halála Nagyváradon — mint onnét írják — különösen a román intelligencia körében — nagy részvétet keltett. A szentszék uri-utcai épületére kitűzték a gyászlobogót, s *Mangra Vazul* püspöki helytartót a társadalom számos kitűnősége kereste föl, kérve, hogy a családnál részvétet tolmácsolja. A vikarius délután 4 órai vonattal Aradra utazott, hogy a temetés előkészületeiben résztvegyen, s a püspökség dolgait intézze.

*Mangra Vazul* körlevelet intézett az egyházmegye papságához s elrendelte, hogy a gyász jeléül minden egyházközségben hat napon át harangozzanak, s hat hétig minden nap misét szolgáltatassanak, megemlékezvén annak során az elhunyt egyházfőről, ezenkívül egyik szombaton rekviemet tartsanak a püspök lelkiüvéért.

A nagyváradi szentszék küldöttségileg képviseltette magát a temetésen. A küldöttségben *Mangra Vazul* vezetése alatt *Pakala Tamás* esperes, *Horváth András* lelkész, szentszéki ülnök, *Zigre Miklós* ügyvéd, *Fassie Pál* törvényszéki bíró, *Papp Miklós* pénzügyigazgató és *Popovits Miklos dr.* orvos vettek részt. Ezenkívül az egyházmegye lelkészkedő papsága is számos taggal képviseltette magát.

## SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

\* **A vasárnapi hangverseny.** Ma küldték be hozzánk a vasárnapi hangverseny műsorát. Komoly, klasszikus becsü program ez, melyet a zongorának két csodás kezű művésznője: *Hollóssy* és *Kelen* két zongorán fog előadni. Ugyanezen számokkal ejtették bámulatba Bécs, Berlin és London hangversenytermeinek kiváló zenei intelligenciájú közönségét. A klasszikus zene renaissance-a ez és így a vasárnapi hangverseny méltán megérdemli a legnagyobb érdeklődést. Az aradi estély érdekességét fokozni fogja *Diósné-Handel* Berta éneke. [Diósné a m. kir. opera primadonnája és legfőbb erőssége. A hangversenyt a Fehér Keresztben tartják meg és esti 7 órakor kezdődik. A műsor ez: 1. a) Scarlatti Bourée. b) Brahms Rhapsodia. c) Raff Rigaudon. 2. Beethoven Nagy ária Fideliből. 3. a) Mendelssohn Az ének szárnyán. b) Straus-Tausig Valse Caprice. 4. a) Schubert Margit

fonódala. b) Brahms „In ewiger Liebe“. c) Magyar dalok. 5. a) Liszt Napoli Tarantella. b) Liszt Magyar Rhapsodia. Az összes zongoraszmokat Gobbi Henrik írta át két zongorára.

\* **Bucszuzó színészekről** szóló vasárnapi színházi híreinkre vonatkozólag egy aradi hírlapíró annak a megjegyzésére kért fel bennünket, hogy a bucuszásról szóló hírt a fővárosi lapoknak ő küldte be, anélkül, hogy az illető színészeknek erről tudomásuk lett volna.

\* Az „**Afföld**“ című aradi szépirodalmi és kritikai képes folyóiratnak szombaton jelent meg legújabb száma. A csinos kiállítású füzet most is a szokott dus tartalommal jelent meg. Váltakozik benne próza és vers, s képek díszítik a füzetet. A lap megrendelhető József főherceg-ut 22. szám alatt.

## Egy orosz fogoly levele.

(A megestromolt egyetem.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

A legutóbbi moszkvai diákzavargásokról, melyek azzal végződtek, hogy 95 diákot Kélet-Szibériába száműzték, 500-at pedig börtönbe vetettek, egy orosz szocialista lap a következő levelet teszi közzé. A levelet az illető lap szerkesztőjéhez intézte egy fogoly.

A Butirky-börtönből írok Önnek. Szemtanu és résztvevő voltam a február 21-ikéről 22-ére való éjjel történt eseményeknél és becsületszavamat adom, hogy csak a valót írom.

Február 21-én déli 12 órára gyűlés volt egybehiva, melyet a rektor megengedett. Már 10 óra előtt seregestül gyülekeztek a Mochováján a diákok, női diákok és nézők. Rendőrcsapat is volt felállítva, 12 óra tájban mintegy 600 diák ment a nyitott aulába és a gyűlés megnyílt.

Egyszerre úgy láttuk, hogy az épületet rendőrök és katonák vették körül, úgy, hogy nem tudtunk kimenni, csak a kozákok sorain keresztül. Elhatároztuk, hogy várunk. Biztunk a rektorban, aki szavát adta, hogy a rendőrséget nem bocsátja az egyetemi épületbe.

Eltorlasztottuk az összes ajtókat és minden bejáratnál őrszemeket állítottunk fel.

Ejféltkor, mikor már-már elnyomott bennünket az álom, felhangzott a kiáltás:

— **Bajtársak, jön a katonaság!**

Valamennyien az ablakhoz siettünk és ime mit láttunk. Azt udvarba tüzoltók jöttek égő fátylakkal, azután kozákok nyargaltak az udvarba és végül az egész Nevski-gyalogezred vonult be. Csak még a tüzéség hiányzott. Nem állhattuk meg, hogy el ne kacagjuk magunkat. Az lehetett volna hinni, hogy az egyetemen nem 500 hevesvérű, de fegyvertelen diák van, köztük 75 nő, hanem valami szörnyű rablóbanda.

De nem tulzok. Volt bizony köztünk 30—40 ifju, aki revolverrel és késsel fegyverkezett föl; ezek harcolni akartak. De a többiek ellenezték ezt a hiába való ellentállást. Azt határoztuk el, hogy a fegyvereket összehordjuk egy halomba és megadjuk magunkat.

Akkor a rendőrtisztviselő felszólított, hogy nyissuk ki az ajtót. Nem feleltünk. Most a kozákok és katonák szuronysegezve rohamot kezdtek; bezúzták az ajtót, azután álmélkodva megállottak, önkénytelenül fölfelé fordították a szuronyokat, mikor a fegyveres diákok helyett nyugodt, komoly nőket láttak sorban állni.

Öt perc alatt meg volt az egész. A tüzoltók a fátylakkal az asztalra ugráltak, a kozákok csapatokra osztottak bennünket és úgy kísérték a börtönökbe. A nők kifogástalanul viselkedtek; egy se sirt, egy se zokogott.

A kozákok mind részegek voltak és cinikus sértéseket mondtak, de a gyalogosok komolyan és szomorúan néztek. Mikor az utcán sorakoztak, felhangzott a Marseillaise oly hársányan, hogy felébredhetett Moszkvában mindenki, a ki szántszándékkal nem fordult az ágyban a másik oldalra.

A lovardában összeírták a neveinket és onnét kis csapatokban haladtunk a börtön felé. A nők külön mentek. A kozákok és gyalogosok töltött fegyverekkel sorfalatt képeztek. Két órai menet után a Butyrki börtönbe értünk.

A börtönben ott volt már 18 nő, a kiket az utcán fogtak el. Azt sem tudták, hogy mi történt. Nem alávalóság ez?

Lehet-e megmaradni egy országban, a hol így uralkodik az önkény és az erőszak?

Nem. Szibéria rettenetes. Szibéria messze van, de ott legalább lélegzetet lehet venni.

## Városi közgyűlés Makón.

(Vita az új vasut körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, április 7.

Viharos közgyűlése volt ma délelőtt Makó város képviselőtestületének. Az új vasut közgazgatási bejárásán tudvalevőleg a város megbizottai a városi képviselőtestület határozata alapján jegyzőkönyvbe vétették azt a kivánságot, hogy az új vasut az arad-csanádi egyesült vasutak makói indóházába fusson be. A kérelmet Halász Lajos min. titkár, a bejárás elnöke, a kereskedelemügyi miniszterhez terjesztette be döntés végett. Széll György polgármester pedig rendkívüli közgyűlést hívott össze, hogy a képviselőtestület határozzon a további teendők felett. Es megtörtént az, hogy amit a képviselőtestület pár nap előtt annyira akart, hogy még a hozzájárulást, a megszavazott 200.000 korona kiutalását is függővé tette annak teljesítésétől, ma már nem akarta, leszavazta, s 50 ellen 66 szótöbbséggel megnyugodott a tervezett irányban, hogy t. i. az új vasut csatlakozása a csanádi vasutal ne Makón, hanem Apátfalván legyen.

A közgyűlést, melynek jegyzőkönyvét Gera Sámuel tanácsjegyző vezette, Széll György polgármester valamivel 9 óra után nyitotta meg. A közgyűlés egyetlen tárgyát a város állandó választmánya tegnap délután tartott ülésén készítette, heves vita után 6 szóval 5 ellen akkép határozva, hogy a képviselőtestület a kereskedelemügyi miniszterhez küldöttseget meneszsen a befutó kiépítése érdekében. A javaslat beterjesztése után megindult a vita nagy erővel s folyt hol szenvedélyesebben, hol csendesebben egészen 12 óráig.

Dózsa Sámuel dr. volt az első felszólaló. A város érdekében levőnek tartja, hogy a két indóház összekapcsolassék. Magasabb vasuti politikával nem szokott foglalkozni, de azt hiszi, ez közérdek. Lehet, hogy a miniszter a városnak ezt a kérését nem fogja teljesíteni, de próbát nem tenni bűn volna.

Cseresnyés János szerint nincs a várásnak abból haszna, ha az új vasut is a csanádi állomáshoz fut be. A képviselőtestület több ízben is határozott az irány felett s mindig azt kötötte ki, hogy Ujvároson legyen az állomás, Kákáson pedig megálló. Haszna a befutóból csak a csanádi vasutnak lenne, az pedig a vasutépítéshez nem járult hozzá semmivel, de a makói állomása is holtállomás, amelyet fejleszteni, kibővíteni nem lehet, meg aztán annyit követel a pejage-ért, amennyit akar. Ajánlja, tartsák fenn a régebbi határozatot, aminek az alapján az új vasut iránya készült.

Fekete János, a csanádi vasutak osztálymérnöke, tiltakozik az ellen, hogy a makói állomás holtállomás lenne, mert azt nemcsak a szükség, de tetszés szerint is át lehet alakítani, bővíteni. Azt hallotta, hogy az állandó választmányban azt beszélték, hogy ő a csanádi vasutak érdekében házalt. Alljon elő egy ember is, a kit ő megkért, hogy ide vagy oda

szavazzon. Ez a hiresztelés nem igaz. Még a pejagéről beszél. A használati díjat sem a csanádi, sem az új vasut nem állapíthatja meg, hanem a kereskedelemügyi miniszter dönti el.

Orbán Ignác városi főmérnök a Dózsa indítványa értelmében szól. Kardos Sámuel szárazéri mérnök azért sem ajánlja a befutó kiépítését, mert azon a részen roppant magasak a föld árak. Füzesséry Kálmán azt ajánlja, hogy ma ne határozzon a képviselőtestület; halaszssa holnapra, addig a vasutépítő-bizottság elnöke ki számítatja a költségtöbbletet s mindent tisztán lát a képviselőtestület.

Egy csomó személyes vita után Böresök Gergely indítványára a polgármester névszerinti szavazást rendelt el. Füzesséry Kálmán az indítványát, hogy holnap határozzanak, 67 szóval 49 ellen elvetették, azután az állandó választmány és Cseresnyés János javaslata felett szavaztak s 66 szóval 50 ellenében Cseresnyés János indítványa győzött, vagyis kimondták, hogy belenyugodnak az apátfalvi csatlakozásba.

Kökényesi Géza indítványozza, hogy a határozatról a minisztert táviratilag értesítsék, kérve az építési engedély kiadását.

Ezt is elfogadták s ezzel a közgyűlés véget ért.

## EGYESÜLETI ÉLET.

### A kereskedelem-testület közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Az aradi kereskedelem-testület Tedeschi Viktor elnöke alatt tegnap tartotta évi rendes közgyűlését, mely a szokottnál nagyobb jelentőséggel bírt azért is, mert három évről újból választotta meg tisztikarát és választmányát.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítás szól:

Tedeschi Viktor elnök megnyitó-beszédében rövid visszpillantást vette az utolsó három év közgazdasági viszonyainak alakulására, az általános üzleti pangásra, a minden téren kifejlődött éles versenyharcra, mely különösen a kereskedő osztályra súlyosan nehezedett és melynek nyomása alatt minden egyesnek egész erejével küzdenie kellett létfenntartásért. Nem lehet tehát csodálni, hogy ily körülmények között az emberekben a kör irányában bizonyos elfásultság vesz erőt. Reményli azonban, hogy bármost még kevés kilátás van rá, közgazdasági viszonyaink javulni fognak, mégis fokozott erővel munkálkodhatnak a testület felvirágoztatásán. A közgyűlést megnyitja.

A napirend első tárgyát a választmány jelentése képezte, melyben a társulat és általában a kereskedői osztály érdekében a lefolyt év alatt kifejtett működéséről számol be. A titkár által felolvasott jelentést a közgyűlés támogatásul vette, majd meghallgatta a számvizsgáló bizottság jelentését, melyből kivehetőleg a testület mult évi bevételei 7060 korona 06 fillért, kiadásai 4427 korona 82 fillért tettek; tiszta vagyonerék 144036 korona 59 fillér. Elnök a számvizsgáló bizottság jelentéséhez képest a számadás tudomásul vételét és a pénztárnok részére a felmentés megadását hozta javaslatba, egyszersmind kijelenti, hogy az előterjesztett kedvező mérleg dacára a testület anyagi helyzete nagyon sok gondot okoz a vezetőségnek és különösen súlyosan nehezedik vállaira az internátusi kölcsön, azért hálás elismeréssel emlékezik meg az aradi I. takarékpénztárról, melynek igaz. atósága 900 korona és Lengyel Testvérek cégről, mely 180 korona névértékű kölcsön kötvényt ajándékozott vissza a testületnek.

Az elnök lelkes beszédének hatása alatt felállott Glück Dezső kereskedő és felajánlotta a birtokában levő 2 darab kötvényt 360 koronára értékben. Eljenzés mellett köszönettel fogadtatott.

A tisztújítás előtt Magyar Ferenc meleg hangú beszédben méltatta az elnöknek és tisztikarnak érdemeit, újból való megválasztásukat ajánlva. Egyhangúlag választották meg újból elnöké Tedeschi Viktort, alelnöké Eles Ármint pénztárossá Gebhart Istvánt, titkárnak dr. Mar-

Majd a választmány is az eddigi tagokból a választmányon változással, hogy az elnöki tisztségre Sándor helyére Hegyi Albertet választotta meg.

Ai az Aradi Közlöny bizottságba egyhangulag be-  
választották Magyar Ferenc, Dobiaschi József és Ernő Gyula tagokat.

A bizottság elnökét az elnök vezetése alatt Elos Armin, Dobiaschi József, Wallfisch Armin és Ernő Gyula rendes, — Kneffel Lajos és Kesztes Béni póttagokból alakították meg.

Az indítványokra kerülén a sor, Adler Andor meglehetősen hangján emeli ki különösen Gebhart István pénztáros érdemeit és indítványozza, hogy vele szemben a közgyűlés különösen nyilvános köszönetét. — Az indítványok mindegyikét elfogadták s ezzel a közgyűlés elnöke a közgyűlésen Medeschi Viktor elnökle alatt jelen voltak Elos Armin alelnök, Domány József, Magyar Ferenc, Wallfisch Armin, Gebhart István, Hegyi Albert, Weinberger János, Kohn S. N., Révész Nándor, Andler Andor, Maresch Gyula, Wechsler József, Glück Dezső, Fejér Gyula, Hoffmann Antal, Lengyel Tivadar, Weisz Dávid stb. testületi tagok, Ábrai Lajos kereskedelmi igazgató és dr. Marschall Lajos test. titkár.

## Bárdy Gabi-album.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Ne mondja senki, hogy nálunk nem ért el meglehetősen magas fokot a színész-kultusz. Ez szép dolog is. Önmagát becsüli meg az a nemzet, amely művészeit megbecsüli s miután a színész a nemzeti nyelvet terjeszti, igen megérdemli, ha megbecsülik és mindenféle megtiszteltetésben részesítik.

Ugyan kinek is lett volna kifogása az ellen, ha legnagyobb művészi kapacitásainkat feltűnő módon ünnepezték volna? Ha albumot adtak volna ki Szordahelyiről, a nagy Lendvairól, Halmiról, Egressy Gáborról és azokról, a kiknek emléke még most is él a nemzet emlékében. Azonban ezekről sohasem adtak ki diszalbumot.

Az élő nemzedék nagy művészeiről nem is beszélünk. Sőt, ha jól megfigyeljük a dolgot, igazi nagy művész, különösen, ha himnemű, néha huszont esztendeig dolgozik a nélkül, hogy valamikor is akár csak virágosbőben is részesülne. A nőnemű színművészek hasonlíthatlanul szerencsésebbek. Történt egykor — nem is olyan régen — hogy egy országos hírű férfiszínész jelen volt a népszínházban, a mikor egy ötödrangú primadonna bucsuzott. Láta, hogy az első sorokban és köröskörül az erkély első sorában frakkos urak ülnek. A primadonnácska több, mint husz remek virágokrétát kapott; a publikum pedig csaknem véresre verte a tenyerét. A művész nem minden irigység nélkül szemlélte ezt.

— Miért nem lettem én nő? — sóhajtott keservesen — úgy látszik, a művészetben nem a művészet a fődolog, hanem az, hogy milyen pusztításokat okoz valaki a férfiszívekben. Engem nagy művésznek mondanak, de soha még csak egy virágocskát sem kaptam.

Mindezt pedig miért említjük? Beküldtek hozzánk Kolozsvárról egy diszalbumot, a melyet Bárdy Gabi tiszteletére adtak ki. Ez ellen sem volna kifogásunk, ha egy tisztelője adta volna ki, a kit meghódított az énekesnő a művészetével. Akkor legfeljebb azt mondanák, hogy az illetőnek hiányos ízlése és kezdetleges ítélőképessége van. Mert hisz Bárdy Gabi „művésze” távol áll attól, hogy neki akár papirosból is emlékeket állítsanak. Azonban ez magánkedvtelés volna, a mibe lényeges beleszólása nincsen senkinek.

Am a Bárdy Gabi-album címlapján vastag betűkkel ez áll:

— Kiadja Kolozsvár város közönsége.

Ezt pedig a színész-kultusz, illetőleg az énekesnő-kultusz elfajulásának kell minősítenünk. Bárdy Gabi a budapesti Népszínházról egy évi szabadságidőt kapott, hogy tanuljon. Néhány év előtt még az ennek karban volt; onnan kivették és előléptették primadonnának. Valami különös művészi nagyságot nem képvisel, hacsak a természetnek arányát nem sorozzuk a művészi kvalitások közé. Az esztetikai szabályokban azonban erre vonatkozólag támpon tot nem találunk. Ha Kolozsvárott sikerei voltak, az szép dolog, hogy ott tanult is valamit, azt majd meglátjuk. De hogy Erdély fővárosának közönsége egy nem is elsőrangú szubrettnek diszalbumot adott, az már meglehetősen egészségtelen és némiképpen komikus eltorzulása a színész kultusznak.

## Igazgatóválság a Nemzeti Színházban.

(Beöthy László szabadságolása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 7.

Az az ítélet, melyet a budapesti büntető-részesítők tegnapelőtt a Liptai-Beöthy-ügyben hozott, ma is közbeszéd tárgya és általános az a vélemény, hogy Beöthy ezután az ítélet után nem maradhat a Nemzeti Színház igazgatója, illetőleg, ha le nem mondana, felsőbb hatósága nem hagyhatja tovább abban a diszes székben, melybe különben sem tehetsége, hanem nepotizmus ültette bele.

Különbözik Beöthy maga is érzi helyzete tarthatatlanságát. Tóth főrendező tegnap levelet talált asztalán, melyben Beöthy szokott kollégialis hangon azt írja neki, hogy magánügyei lehetlenné teszik neki a legközelebbi négy nap alatt az igazgatást; kéri, hogy további intézkedésig helyettesítse. A levélen nincsen dátum, úgy, hogy Tóth nem tud eligazodni, hogy a levelet a tárgyalás előtt vagy után írták-e?

Beöthy ezt a levelet bizonyára a tárgyalás után írta és nem keletkezett, hogy néhány napi haladék legyen, mert a saját ügyében nem mert maga határozni. Rákosi Jenő nem volt Budapesten és Beöthy bizonyára be akarta várni a táviratilag hazaszólitott család fő véleményét.

Rákosi ma reggelre haza is jött és most már azt hisszük, hogy Beöthy a négy nap letele előtt be fogja adni végleges lemondását és nem fogja bevárni a hivatalos menesztést, a melylyel négy napnál tovább aligha késnek.

Budapesti tudósítónk a nevezetes törvényszéki tárgyalásról ma a következőket jelenti:

A sajtóbírókat, midőn visszavonult tanácskozássra, kilenc vádpont foglalkoztatta. Abban, hogy Liptai vádjai közül hét bebizonyult, nem volt eltérés a tanács tagjai között. De skrupulusok támadtak két vádpont tekintetében: 1. a drámabírálatok meghamisítását és 2. az inkriminált cikknek Beöthy Lászlóra vonatkoztatott „gazember” kifejezését illetőleg. Ezekre nézve a bíróság elnöke: Zsitvay Leó és dr. Doleschall Alfréd előadó bíró, valamint dr. Perényi Gábor szavazóbíró azt a nézetet vallották, hogy a vádlottat el lehetne ítélni. Azonban a törvényszék mégis fölmentő ítéletet hozott és pedig szösz szerint a következő megállapodással:

„Miután a bizonyítás, jogos magánérdek és közérdek címén, megengedett és a törvényszék úgy találta, hogy a bizonyítás lényegében sikerült s a btk. 263. §-ának utolsó bekezdése szerint a bizonyítás sikere büntetlenséget biztosít: a vádlottat felmenteni kellett.”

Egy másik tudósítónk felkereste Keglevich

István gróf intendánst, aki azt mondta, hogy Beöthy még nem mondott le; tőle néhány napi szabadságot kért és kapott. A későbbi eljárásra vonatkozólag az intendáns kijelentette, hogy a lapokban megjelent közlemények alapján — melyek nagyon is szétágaznak — hivatalból semmit sem tehet; be fogja várni az ítélet hivatalos indokolását és ahhoz fogja szabni további eljárását.

Keglevich gróf álláspontja feltétlenül korrekt. Hivatalból a hivatalos akta alapján lehet csak eljárni; de ahhoz tulnan sok anyagot adtak a lapok, hogy önként lemondjon.

A képviselőház mai ülésén a képviselők és újságírók majdnem kizárólag a Beöthy-ügyvel foglalkoztak és természetesen mindenki azt vitatta, hogy le fog-e mondani Beöthy László az igazgatásról, vagy sem? A helyzetét mindenki tarthatatlannak tekintti. Különböző verziók keringtek aztán a folyosón. Beszélték, hogy lemondott Beöthy a kaszinó tagságáról és tisztii rangjáról. Azt is tudni vélik egyesek, hogy már tegnap reggel a helyőrségi parancsnokságtól egy kapitány járt Beöthynél, akitől megkérdezte, hogy lemondott-e már rangjáról?

Többen vannak, akik a parlamentben is szóba akarták hozni már a ma az ügyet, de többek rábeszélésére elhatározták, hogy szombatig várnak, hátha addig lemond Beöthy az igazgatói állásról önként, miután most ugyis szabadságra ment. Ellenkező esetben szombaton az ellenzék részéről interpellációt nyújtanak be Széll Kálmán miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez a Beöthy-ügyben.

## A világosi emlékmű és Arad törvényhatósága.

(A Nemzeti Szövetség kérelme a közgyűléshez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Az aradi Nemzeti Szövetség ez évi közgyűlésén Varjassy Árpád kir. tanácsos vetette fel azt az eszmét, hogy a világosi fegyverletétel helyére emlékművet állítson fel a szöketség. Varjassy Árpád ezt a tervet kidolgozta, indítvány formában benyújtotta a szövetséghez, mely el is fogadta azt.

Annak idején foglalkoztunk a szövetség hazafias mozgalmával, melyben az első fontos lépést ma tette meg az egyesület elnöksége. Terjedés és beadványt intézett ma Arad város törvényhatóságához, melyben a város erkölcsi támogatását kéri terve megvalósításához, hozzájárulását az indítvány kiviteléhez, továbbá, hogy a felhívást a szövetség a várossal együttesen bocsáthassa ki, magától értetődik, hogy a monumentumhoz a város is hozzájárul egy feliratos kövel.

A memorandum a közgyűlést a következő határozat kimondására kéri:

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az Aradi Nemzeti Szövetség által elfogadott indítvány kiviteléhez a maga részéről is hozzájárul.

Az emlékkő megalkotása végett kibocsátandó felhívást aláírja s azt az aradi nemzeti szövetséggel együttesen bocsátja ki.

Az emlékkő-bizottságba a maga kebeléből három tagot választ, az emlékhöz egy feliratos-kövel hozzájárul.

A kérelmi részben így indokolja a nemzeti szövetség kérelmét.

Ismerjük azokat a terheket, melyeket a számtalan hazafias kötelesség teljesítése a társadalomra ró, s nem is szándékunk ez esetben sem az ilyen terheket szaporítani, de erkölcsi kötelességünknek ismerjük, hogy akkor, midőn megyénk területén a mult iránti kegyelet és a

jövő nemzedék emlékeztető és intő jeléül hazánk egy történelmi nevezetességű helyét a nagy francia nemzet példájára, amely méltónak és szükségesnek látta a szedáni fegyverletétel emlékét Párizs egyik főterén megörökíteni, — szándékozunk megjelölni, elsősorban Arad törvényhatóságához fordulunk erkölcsi támogatásért. Enélkül nem remélhetjük tervünk megvalósulását.

A szövetség kérelme a városra nézve semmi megterheléssel nem jár s így igazán nincs ok a kérelem megtagadására.

## MULATSÁGOK.

(=) **Mulatság Lippán.** Jótékonycélu hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendezett a múlt szombaton a radna-lippai ev. ref. árvákat és szegényeket gyámolító egyesület, melynek elnöke *Haubert Nándorné*nak sikerült az aradi társadalom két kiváló műkedvelőjét is megnyerni a közreműködésre, névszerint *Sealai Arankát*, a ki *Szerb Milánné* zongorakiséréte mellett *Gumbert madárdalát*, egy orosz románcot és *Dankó Pista* két népdalát oly bravurral énekelte, hogy a közönség tapsvihara alig akart véget érni. Éppen úgy elragadta *Jörg Endréné* a jelenlétet két monologgal, melynek sikerült előadása bármely elsőrangú színésznőnek is dicséretére vált volna. Igen sikerült volt az e célra alakult műkedvelők előadása. *Andreánszky Jenő „Katonásan“* című vígjátéka került színre. A műkedvelők névszerint *Sugár Károly* (Gárday huszárörnagy), *Gyürky Elek*né és *Egry Ferenc*né, (előbbinek unohugai szerepében), *Nagy István* szolgabíró (Lenze), *Bajnok Lajos* (Huszár hírlapíró), és *Karácsonyi Ferenc* (Gyuri szolgál) szerepeikben ügyes, összhangzó játékkal élvezetes estét szereztek a hallgatóságoknak, mely nem fukarkodott az elismeréssel. Közreműködött a hangversenyben a polgári és felső kereskedelmi iskola zene és énekkara is *Moravetz Károly* karmester vezetése alatt. Az igen jól sikerült hangversenyt kivirradtig tartó táncmulatság követte. A jótékonycélnak több, mint 300 korona jutott.

## Beszélgetés Simli Mariskával.

(Egy újságról látogatása.)

Arad, április 7.

Ismeretes, hogy *Simli Mariskát* néhány nappal ezelőtt a fővárosi rendőrség Székesfehérvárra, szülővárosába toloncolta. Egy hírlapíró felkereste tegnap *Simli Mariskát* és érdekes beszélgetést folytatott vele. Az érdekes nőt papi reverendában találta, csizmában, cilinderral a fején.

Mindjárt ráterelte a beszédet legutóbbi, országoszerter ismeretes kalandjára, melyet mi csak rövidesen mondunk el:

*Simli Mariskának* a Váci-körut 22. számú házában volt Budapesten az „Adria“ lapjának redakciója. A szomszédban lakott, mint egy örnagyné társalkodónője: *Staudach bárónő*, aki szintén írással foglalkozván, közeli tanulmányozta a redakció éjjeli életét, megtetszett neki az az intellektuális oktatás, a melyben a redaktornő munkatársait részesítette. Ez az ok vezette a báró családot arra, hogy a fiatal, 16 éves bárósarjat, *Staudach Alfonzot*, *Simli Mariska* hosszas ellenkezése mellett, ez utóbbihoz adja erkölcsi oktatásra. A fiu az időközben a Szerecseny-utca-ba költözött *Simli Mariskánál* lakott.

Am jött a krízis, vagyis az *Alfonz* szerelmes lesz *Simli Mariskába*. Ez utóbbi gyanítván szerelmét, tanítgatja és oktatja annak leküzdésére, de mind hasztalan, a fiu egy alkalommal ideges síró-görccsök között egy tollkással fölmetszi ereit. A nagyanya, ki azelőtt a fiut tartotta, özv. *Kardhordó Ferencné*, kétségbeesés és ideges rohamok közepette rohant a *Simli Mariska* kinyomozott lakására és ott botrányt rögtönzött. A betegen fekvő unoka ezért egy

revolverrel fejbe dobja. Most *Czajlik Alajos* VI. ker. rendőrtanácsos elé megy és *Simli Mariskát* gyermekrablással vádolja; viszont őt *Simli*, aki a fiuval pár percre rá szintén a kapitányságra megy, becsületsértés, rágalmozás és nyilvános botrány okozásáért vádolja.

Annak dacára, — beszéli *Simli Mariska* — hogy ő a rendőrtanácsosnak egy orvostanártól „certificat virginitatist“ vitt, a rendőrség kitiltja őt Budapestről. Am a kitiltás dacára is Budapesten maradt, mert belügyi revíziót adott be a kitiltás ellen. Az *Arany János-utcában* egyszer csak az 1572-es rendőr, *Szabó János*, a kinek apja *Simli néhai atyjának* kocsisa volt, *Simli Mariskát* a rendőrközpontba viszi. Most már azért, hogy a kitiltás dacára is Budapesten tartózkodott, 15 napi toloncfogházat kap, hogy azután illetőségi helyére toloncolják.

Toloncfogsága a lehető legkellemesebb volt, gyertyát és olvasnivalót kapott a szabályok ellentre s egymást érték nála a látogatók: kriminálisták, nőismerősök, nagyvilági hölgyek és színésznők. Ez alatt a 15 napi fogság alatt írta meg: „15 nap a toloncházban“ című emlékezését, mely a közelben fog nyomdafestéket látni.

A 15 napi fogház letelvéen, mintegy 24 társával toloncútra vitték. Mikor Bupapestről elindult, mintegy 25 nőismerőse, valósággal *elárasztotta virággal a wagont*.

## HIREK.

### A Polgári Takarékpénztár alakuló gyűlése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Az aradi Polgári Takarékpénztár felszámolói a pénzügyintézet reaktiválása tárgyában ma délután fél hat órakor *Heinrich Sándor* elnöklete alatt ülést tartottak, melyen a bizottság azt az *egyhangú határozatot* hozta, hogy a reaktiválást helyeshi, pártolja s ahhoz mindenben hozzájárul.

Együttal meghatározta a közgyűlés napját is, kimondván, hogy azt, miután a *részvények máris tuljegyvezve vannak*, még e hónapban megtartja.

Rövid tanácskozás után a közgyűlést *április hó 20-ra*, vasárnapra egy hétre, délelőtt tíz órára tűzték ki, a közgyűlés tárgysorozatára nézve pedig a következőkben állapodtak meg:

1. A felszámoló-bizottság jelentése.
2. Az 1901. évi október hó 27-én kiküldött tizes-bizottság jelentésének felolvasása.
3. A felszámoló-bizottság és az evvel együtt működő felügyelő-bizottság felmentésére vonatkozó javaslat.
4. Az alapszabályok módosítása.
5. Az elnökség, igazgatóság, bíráló-bizottság és választmány megválasztása.
6. Előre bejelentett netaláni indítványok tárgyalása.

— **A Kossuth-szobor.** Az aradi Kossuth-asztaltársaság hazafias akciójával hasonlatos az a mozgalom, melyet most *Félegyháza* város indított meg *Kossuth Lajos* szobra érdekében. E mozgalomról a következőket jelentik:

Mikor a *Kossuth-szoborra* országos gyűlést indítottak meg, *Félegyháza* város közönsége ezer koronával járult hozzá a nemzeti emlékműhöz. Az összegyűlt pénzből azonban, mint tudjuk, nem szobrot, hanem mauzoleumot fog-nak állítani a kerepesi-uti temetőben. Az ügynek e váratlan fordulatával legutóbbi képviselőtestületi ülésén foglalkozott *Félegyháza* városa s kimondotta, hogy a mauzoleum építéséhez

nem járul hozzá. A város közönsége az ezer koronát szobor emelésére adományozta s nem engedi meg, hogy azt másra fordítsák. E végből legközelebb feliratot fognak intézni a szobor-bizottsághoz, melyben kijelentik az eredeti terv iránt való rugaszkodásukat. Egyben elhatározták, hogy hasonló intézkedés végett csatlakozására szólítják fel a többi városokat is.

— **Goldis püspök és a deputáció vezére.** A szegény boldogult *Goldis* püspöknél évekkal ezelőtt, mikor még nagyváradi püspöki helynök volt, egy deputáció és tagjai egytől egyig derék görögkeleti vallásu honpolgárok voltak *Válami* egyházi ügy elintézését kérték a püspöki helynöktől. Vezetőül és szónokul dr. *Fodor Gyulát* kérték. *Fodor Gyula*, ki akkor igen fiatal ügyvédjelölt volt, a püspöki helynök elé vezeti a deputációt és hatalmas szónoklatban magyarázza a kérelmezők igazait. Hatalmas beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— És akkor, nagyságos uram, ha kérésünk meghalgtatására nem találna, akkor kénytelenek vagyunk a végső eszközökhöz fojyadmodni. Oly erősen él és lángol bennünk a mi igazságunk tudta, hogy érte vallásunktól is hajlandók vagyunk megválni. Zokogni fog a lelkünk és vérzeni fog a szívünk... de ha nem kapunk igazságot — egytől-egyik mindnyájan elhagyjuk a görögkeleti vallást.

... A nemes tüzzel és mély meghatottsággal elmondott beszéd és különösen a tragikus kitörés a végén nagyon meghatotta a látogatók jó Goldist. Oh, ha ezek az emberek a vallásukat is elkarják hagyni, akkor nagyon igazuk lehet, gondolta magában és — teljesítette a deputáció kívánságát, a mi nagy örömet okozott valamelyik biharmegyei községben. A derék emberek azóta nagyon lelkesednek *Godor Gyuláért* és pompás öteleteért, a mely annál pompásabb, mert *Todor* még legnagyobb elkeseredésében, minden erős szándéka és akarat mellett sem hagyhatta volna ott a görögkeleti vallást. *Todor* ugyanis — zsidó volt.

— **Szell-lakoma a Park-klubban.** Tegnap este fényes lakoma volt a budapesti Park-klubban *Szell Kálmán* miniszterelnök tiszteletére. Az ünnepi bankettet akkor határozták el, mikor a király a *Szent István-renddel* lepte meg a miniszterelnököt. Az estén ott volt az egész kormány, kivéve a felség személye körüli minisztert, továbbá *Wekerle Sándor*, *Lobkowitz Rudolf* herceg hadtestparancsnok, *Bogdanovics Lucian* szerb püspök, gróf *Apponyi Lajos* udvarnagy, báró *Steininger* altábornagy, *Halasy Pál* vezérőrnagy, *Márkus József* főpolgármester, igen sok főrendiházi tag és még több országgyűlési képviselő. Összesen több százan voltak együtt az ünneplők, akik nagy, patkóalaku asztaloknál helyezkedtek el. Természetes, hogy az est felköszöntővel járt. *Zichy* gróf állott fel a pecsenyénél, hogy a miniszterelnököt üdvözölje. Biztosította a kormányelnököt pártjának ragaszkodásáról és törhetetlen hűségéről mindazon magasztos elvek irányában, — melyeket mint *Deák* hagyományainak örököse képvisel. — Végül örömmel konstataálta, hogy az ellenzék is eljött a mai ünnepre, amiből a parlamenti élet egészséges voltára következett. A nagy tetszéssel fogadott üdvözlés után nyomban fölemelkedett *Szell Kálmán*, hogy válaszoljon. Mindenekelőtt megköszönte azt a nagy bizalmat, mely irányában megnyilvánul. Ő csak kötelességét teljesíti és az elismerést is ennek az érdemül tudja be. A serdüő ifju lelkesedésének lángja mellett olvadt össze a parlamenti harcokban a közélettel — így szólt — és ma is úgy tekinti magát, mint a parlamentnek munkását, aki véletlenül előjár a munkában. — A parlamentárizmusról beszélt ezután, mely közkincese a magyar-nak, s amelyen sebet ejteni nem szabad soha. Erzi, hogy kötelességei nagyok és súlyosak, de aszerint kezeli is a hatalmat, mint közvagyon, mint közkinceset. Kötelességét teljesíteni fogja mindvégig és csak addig marad helyén, míg annak megfelelni képes, azontul nem, addig igen. Poharát a megjelentekre üríti. *Taps* követte a miniszterelnök beszédét; azon-

tul több tószat már nem is volt. Nemsekára ezután asztalbonás következett és az egész társaság levonult az alsó terembe feketére, a hol még jó darabig együtt voltak.

— **A Kossuth-mauzoleum zsűrijének ítéletét megsemmisítik** A Kossuth-mauzoleum ügyében szerdán délután tudvalevően rendkívüli közgyűlést tart a főváros. A közgyűlésnek a tanács tesz javaslatot a beérkezett memorandumok dolgában. Mint értesülünk, a tanács azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy *Matuska* Alajos alpolgármester, a zsűri elnökének külön véleménye alapján *alaki hibák miatt semmisítse meg a zsűri ítéletét*. A megokolás szerint az első díjjal jutalmazott pályamű 61.000 koronával túllépi a megszabott költségvetést s így a pályadíj kiadása és a vele járó kivitellel való megbízás a pályázati feltételek ellen való. Mivel pedig a második díjjal jutalmazott művet ugyancsak költségvetési, de még egyéb okokból is az első díjjal kitüntetni, illetőleg a kivitellel megbízni nem lehet, hasonlóképpen a harmadik díjas pályatervet sem: az egész pályázat megdől s helyette *új pályázatot* kell hirdetni. Azt hiszik, hogy a közgyűlés egyhangulag elfogadja a tanács javaslatát és utasítani fogja a polgármestert, hogy írjon ki új pályázatot.

— **A zsurnalisztika köréből.** *Ifj. Abrányi Kornél* a mai nappal a „Pesti Napló“ főszerkesztőségétől visszalépett, amit nyílt levélben hoz a közönség tudomására. Kijelenti azonban, hogy mint munkatárs, továbbra is megmarad a szerkesztőség kötelékében.

— **A református egyház gyűlése.** Az aradi ev. ref. egyháztanács tegnap délelőtt a lelkész-lakon gyűlést tartott, melyen részvételt vettek tudomást *Goldis József* püspök haláláról s a kondoleálásra *Csécsei Imre* lelkész vezetésével küldöttséget nevezett ki, továbbá intézkedett az iránt, hogy a holttest átszállításakor s a temetés órájában a harangok meghuzassanak. A lelkészlak átalakítása tárgyában majd csak a következő gyűlés hoz érdemi határozatot.

— **Szávay Gyula üdvözlése.** *Szávay Gyulához*, a jeles poétához, abból az alkalomból, hogy egyhangulag a *debreceni* kereskedelmi és iparkamara első titkárává választották meg, az aradi ipartestület a következő üdvözlő levelet küldte:

Tekintetes *Szávay Gyula* urnak, a kereskedelmi és iparkamara titkárnak Debrecen. Kettős örömünk van. Egyik az, hogy tekintetességed az ipar és kereskedelem fejlesztése terén kifejtett lankadatlan munkássága következtében hazánk legmagyarabb városának bizalmából egy új és nagyobb s az eddiginél bizonyára hálásabb működési térre lépett, a másik az, hogy székfoglaló beszédében annyira az iparosság barátjának vallotta magát, különösen a vámkérdésben történt határozott állásfoglalása által is, hogy e körülménybenünk nagybecsű személye iránt a legmélyebb hálaérzetet ébresztette. Adja az ég, hogy megalkuvást nem tűrő egyenes jelleme, a legtisztább magyar idealismustól áthatott magas röptű eszméi önt azon polcra emeljék, a honnét nemcsak szűkebb környezetének a debreceni kamarai kerületnek, hanem egész hazánk iparosságának hasznára lehessen. Aradon, 1902. évi április hó 3-án. Hazafias üdvözléssel *Berán Antal* elnök. *Kiss Ferencz* titkár.

— **Rablási merénylet az indóházban.** Az aradi vasuti indóház épületébe, *Sváby Pál* főellenőr lakásába a múlt éjjel betörést követtek el. Ejjek idején egy ismeretlen alak ment be a ház konyhájába hamis ürügy alatt és belépte után azonnal torkonragadván *Kakuja Agnes* szolgálót, ezt fojtogatni kezdte. Birkózásuk közben a leány lábával megütötte a konyhába nyíló hálósobaajtót, erre és a dulakodás zajára felébredtek a háziak, de mire a konyhába kijöttek, a rablónak már hült helye volt, csak a szobalányt találták meg eszméletlen állapotban a konyha padlóján feküdvé. Az esetről *Sváby Pál* jelentést tett az ügyészségnek.

— **Arad — márciusban.** A város közigazgatási bizottsága *Urban Iván* főispán elnöklése alatt ülést tartott, melyen dr. *Posgay Lajos* főorvos a következő kimutatást terjesztette elő Arad egészségügyi viszonyairól:

Március hónapban a kedvezőtlen időjárás befolyása alatt a betegségek, a fertőző-bajokat kivéve, szaporodtak. A halálozások száma *harminnccal több*, mint február hónapban, viszont a születések száma *negyvennel több*, mint a halálozásoké. Ragályos betegségek előfordultak: vörheny 6, kanyaró 5, hörghurut 5, fültőmirigylob 3, tifusz 1, gyermekágyi láz 1 esetben. A trachomás betegek száma 11. Elhalt március hónapban 63 fi, 61 nő, született 82 fi, 72 nő, ezek közül 27 törvénytelen. A múlt hónapban 34 házasságot kötöttek Aradon

— **Jegyzőválasztás.** Az *Orody Nándor* lemondása által megüresedett *glogováci* községi jegyzői állást ma töltötték be választás úján. A jegyzőségre egyhangulag *Vaja Antal* mikalakai jegyzőt választották meg.

— **Összetűzés katonák és polgárok között.** Temesvárott, a Koronaherceg szállodában ma hajnalban *Holz* szekereszhadnagy és *Dolocsa* gyalogoshadnagy sértően viselkedtek a szálloda éttermében ülő egyik polgári társaság hölgytagjaival szemben. *Csendes Jakab* nyomdatulajdonos ezért rendreutasította a tiszteket, kik kardot rántva megtámadták a polgári társaságot. A társaság férfi tagjai lefegyverezték *Holz* hadnagyot, miközben *Dolocsa* hadnagy kardjával *Csendes* felé sújtott, kinek a kard *ketté hasította koponyáját*. *Csendes* véresen, eszméletlenül szállították lakására. A városban nagy az izgalom. — *Schwitzer Lajos* hadtestparancsnok altábornagy ma este a *temesvári tisztkar* nevében *bocsánatot* kért *Temesvár polgárságától* a véres incidensért, melyet a két hadnagy okozott és kijelentette, hogy a két tiszt csak szabadságidejét töltötte Temesvárott.

— **Öngyilkos szabó.** Az aradi ó-temető árkában ma reggel *Péri József*, a járványkórház felügyelője egy vérben fetregő öreg embert talált. Az esetről nyomban telefonon értesítette a rendőrséget, honnan *Zubor Andor* inspekciós rendőrfogalmazó dr. *Tisch Mór* városi tiszteletbeli főorvossal kiment a helyszínére. Az öngyilkosban *Sznehöl Lipót* 72 éves szabósegédet ismerték fel. A szerencsétlen ember az éjfél órákban kiment a temetőbe s egy *élesre köszörült beretvával felvágta balkezét ütérét*. Hogy reggel elneme vérzett, a véletlennek lehet tulajdonítani. Az első orvosi segély megadása után az öngyilkos szabósegédet mentőkocsin beszállították a kórházba. Kihallgatáskor keservesen panasolta el, hogy nincs sem munkája, sem egy falat kenyere, ebbeli kétségbeesésében határozta el magát az öngyilkosság elkövetésére.

— **A katonatiszt regénye.** Szabadkán a „Szeged városhoz“ címzett fogadóban elegáns kinézésű ur szállt meg néhány nap előtt. A vendégkönyvbe *Strassner József* nevet írt, a Lajtha mellett Bruckból jött, foglalkozására nézve élelmészeti tiszt. Egy napig tartózkodott csak a fogadóban s máris ismeretséget kötött a fogadó tulajdonosával, akinek hízelt a vendég kedves modora és eleganciája. A gavallér több embert becsapott Szabadkán és eltűnt a városból. A különös idegen tényleg katonatiszt volt, élete valósággal regénybe illő. Bruckban (Lajtha mellett) hadnagy volt az élelmészeti csapatnál körülbelül két év előtt, igazi neve *Wallner Antal*. Feleségével, aki feltűnő szép fiatal asszony, mig Bruckba nem került, boldog családi életet élt, itt az asszonyt elcsábította egy huszárhadnagy és megszökött vele. *Wallner Antal* eikeresedésében züllésnek indult. Egy izben öngyilkossági kísérletet követett el: a nyakába lőtt, de a golyó nem oltotta ki életét. A nadseregéből ki kellett lépnie. de

kapott a polgári életben alkalmazást, ahol sikerkasztást és csalást követett el. Bruckból eltűnt s az országban kóborolt mindenfelé; csalással teremtette elő a kiadásokhoz szükséges pénzeket. Így került Szabadkára is. Topolyáról ment oda, ahol dr. *Hadzsy Sándor* kórházában feküdt néhány napig, lőtt sebeit operáltatván. Az ismeretség révén a fogadós átadott neki többféle ruhaneműt és megkérte, hogy Bruckban tartózkodó fiának adja át. Természetesen készséggel vállalkozott ennek teljesítésére. Egy másik egyén, aki a fogadóba szokott járni, megkérte, hogy ha Bruckba visszautazik, szálljon ki Budapesten és adjon át fiának harminc koronát; egy fényképész felesége, akinek a férje Bruckban tartózkodik és akit a szédelgő felkeresett, felkérte, hogy vigyen el férjének többféle ruhaneműt. Két nap után az idegen eltűnt a fogadóból. A becsapott felek természetesen érdeklődtek az idegen után és kitűnt, hogy országosan körözik család és okirathamítás miatt.

— **Nagy szerencsétlenség a Dunán.** Mohács mellett, a Dunán ma óriási szerencsétlenség történt. Reggel korán egy kocsikkal telt deregiye indult a Mohács mellett fekvő Dunaszigetre. A folyam közepén a deregiye felfordult és az egész szállítmány a Dunába esett. A part mentén lakó molnárok csakhamar csónakra kaptak és az utasok közül többet kimentettek. *Őten* azonban, köztük *egy znya a csecsemőjével, vízbe fulltak*.

— **Megkezdődtek a himlőoltások.** A minden évben szokásos védhimlőoltások e héten veszik kezdetüket Aradon. Az első kerületben *Tisch Mór* dr. t. főorvos *vasárnaponként*, a II. kerületben *Ottvös Dániel* dr. *keddi* napokon lakásukon, a IV. kerületben pedig *Leitner Ernő* dr. minden *csütörtökön* a kapa-utcai iskolában végzik az oltást. Gájban *Brück Gyula* dr. gáji orvos van a védőoltásokkal megbízva.

— **Tömeges elbocsátás a vasutól** cím alatt lapunk legutóbbi számában megjelent híreinkre vonatkozólag a következő levelet kaptuk az aradi üzletvezetőségétől:

Becses lapjának folyó évi április hó 6-iki 79 számában megjelent „Tömeges elbocsátás a vasutól“ című közleményre tisztelettel értesítjük, hogy üzletvezetőségünk a folyó évben mindössze két állomási felügyelő gyakornoknak mondta fel a szolgálatot és pedig azon indokból, mert felvételük alkalmával kikötött azon feltételnek, hogy 9 hónap alatt a megszabott három szakvizsgát letenni kötelesek, újabb figyelmeztetés dacára sem feleltek meg, mert 15 hónap alatt csak egy szakvizsgát tettek le s a másik kettőre nem is jelentkeztek.

Sziveskedjék ezen helyreigazításunkat becses lapjában közölni.

*Márk*, üzletvezető.

Szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy a fenti cím alatt megjelent hírből foglaltak nem az aradi, hanem a *szegedi* üzletvezetőségre vonatkoztak, mert itt történtek a tömeges elbocsátások.

— **Halálozások.** *Táborszky Ottó*, a budapesti technológiai iparmuzeum igazgatója, ma hirtelen meghalt.

*Káldor-Kohn* Leó soborsini fiatal kereskedő tegnap este 10 órakor meghalt Lalasincon. Holnap délután 4 órakor temetik Soborsinban.

— **Aradmegyei család Makón.** Néhány napig egy *Iskutz György* nevű utazó szerepelt Makón. Zöldségben és hagymában utazott s mint mondta, egy nagy cég részére eszközli a bevásárlásokat. A cég részére azonban elébb ajánlatot kellett beküldeni s posta, meg egyéb bélyegköltés fejében sok embert megpumpolt Makón. Végére aztán utolérte a sors s *Iskutz* a rendőrség vendége lőn. Addig kutattak a vendég kiléte után, mig az aradmegyei *Mon-dorlak* községből a következő válasz jött:

„*Iskutz* mondorlakai illetőségű, csalásért, lopásért többször volt büntetve. Országos család. Előjáróság.“

Erre a bizonyítékra *Iskutz* mindent beismert.



— Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Szegő Hugo ügyvédet, Arad székhelyével, az ügyvédi lajstromba folytatólag felvette.

— Leégett gőzfűrés. A budapesti Greger-sen-cégnek a szerajevo-bródi vasut mentén fekvő gőzfűrésztelepe ma a vasutállomás épületével együtt teljesen leégett. A tűz folytán a vasuti közlekedés megakadt, a távírdadrótok elolvadtak. A kár mintegy négy millió koronára tehető.

— Stadler püspök Magyarország ellen. Stadler szerajevói püspök a szent-girolamo ügyében tudvalevőleg hosszú felterjesztést intézett Romába a pápához. Ennek a felterjesztésnek részletet most kerültek nyilvánosságra. A felterjesztésben a horvát püspöki kar a leghevesebben megtámadja Magyarországot. A vádak szerint a magyarok a horvát név nyomát is ki akarják irtani a külföldön. A montenegrói áskálódások csakis úgy vezethettek eredményre. Végül a püspök avval fenyegetőzik, hogy a horvátok áttérnek az ortodox vallásra. Ha a pápa nem orvosolja a rajtuk esett sérelmeket.

— Gyújtogatás Kurticson. Tegnap este 7 és 8 óra között Zsoánd Gligor kurticsi lakos udvarán tűzbe borult egy nagy szalmakazal, mely körülbelül husz szalmakocsi rakományból állott. Minthogy ugyanebben a házban körülbelül 3 héttel ezelőtt szintén tűz volt, mely alkalommal az istálló égett le, a hatóság gyanút fogott, hogy valaki gyújtogat. A csendőrség nyomozást indított, melynek eredményeként letartóztatott egy Bika György nevű szolgálégényt. Ez a legény ezelőtt a kárvallottaknál volt béres, de gazdája egyszerre minden felmondás nélkül elkergette. A legény ezért akart bosszút állani. A csendőrség elfogta.

— Szerelmi tragédia. Mattanovits Lajos törökbecsei pénzügyőri vigyázó régibb idő óta benső szerelmi viszonyt folytatott Pach Emma cseléd leánnyal. A leány hálójába kerítette a fiatal embert és annyira elbódította ennek esztét, hogy ez mindenben vakon engedelmességet a leány szeszélyeinek, akaratának. Mattanovits tegnap reggel 4 órakor elment Pach Emmához ki Götye Károly m. kir. adótárnoknál volt szolgálatban és a hálószobában tartózkodó leányt revolverével hátulról fejbe lőtte. Ajlány szörnyen halt. Azután maga ellen fordítva a gyilkos esztét, homlokra lőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember egy levelet hagyott hátra, melyben elmondja, hogy azért követte el a gyilkosságot és öngyilkosságot, mert a leánytól nem tudott másképp szabadulni.

— Házasság. Reich Jenő folyó hó 12-én délelőtt fél 12-órakor köt házasságot Aradon Mautner Miksa szép leányával, Franciska kisasszonnyal.

— A világ legnagyobb diadala. Bécsben a józsefvárosi járásbíró előtt egy becsületsértési pört tárgyaltak, amelyen két régi tipikus ellenfél állt egymással szemben: az anyós és a vő. A vő volt a panaszos. Az anyós többek előtt kijelentette róla, hogy könnyelmű ember, akire nem lehet pénzt bízni. A veje becsületsértés miatt perelte be. A tárgyaláson az anyós nem tagadta, hogy használta a sértő kifejezést, de hajlandó volt bocsánatot kérni. A vő azonban hallani sem akart bocsánatról.

— De uram — szölt közbe a bíró. — Mit akar ön még többet? Hiszen olyan anyós, aki bocsánatot kér a vejétől, még nem volt a világon. Ön most itt a tárgyalóteremben a világ legnagyobb diadalt üli.

Erre már a panaszos vő is hajlandó lett a békülésre, de a perköltségek megtérítését követelte az anyósától. Ezen a ponton tört meg a kibékülés hajója. A bíróság a bizonyítás céljából elhalasztotta a tárgyalást.

— Egy férj a felesége ellen. Egy szegedi hivatalnok különös pört indított a felesége ellen a büntető bíróság előtt. Megbüntetését kéri személyes szabadság megsértése és okmányhamisítás miatt. Bünkeresében elmondja a férj, hogy néhány évvel ezelőtt családja azzal a gyanuval lépett föl ellene, hogy örültségben

szenved. Hiába tiltakozott e megsemmisítő vád ellen, a felesége csak kivitte, hogy egy örültségét igazoló orvosi bizonyítvány alapján fölszállították Budapestre, hideggyógyintézetbe, ahol akarata ellenére három hétig fogva tartották, de aztán, hogy épelméjéről ott meggyőződtek, szabadon eresztették. Ő hazatért Szegedre, de az esetet sohasem tudta elfelejteni. Nagyon emésztette, hogy a felesége örültség nyilvánította s végre most elhatározta, hogy megfenyíteti. Az a gyanuja, hogy az orvosi bizonyítvány sem igazi, csak hamisított, s hogy ez a hamisítvány a felesége kezéből ered. Kéri tehát a kettős véték miatt megbüntetését. Erdekes, hogy panaszához számos levelet csatolt, melyben egy sereg ember azt bizonyítja róla, hogy épelméjéről megvan győződve.

— Színésznek életkora. A nők, de különösen a művésznők életkora a férfi előtt mindig rejtély és titok, amelyet bolygatni nem szabad, vagy legalább is nem illik. Martin Gyula párisi író nem alkalmazkodott ez illemszabályhoz, s ez volt a veszte. Ő ugyanis színészévkönyvet adott ki, amelyben a színpad „csillagainak” arcképe mellett ott ragyogott születési évük hiteles számokban. Ekkor látta csak, hogy darázsészekbe nyult. A világot jelentő deszkák hölgyei szörnyen megütközvén ez eljárásról, kárterítésért pörölték be Martint, mert állítólag hivatásuk gyakorlásában akadályozza őket a leleplezetlen igazság. Egyik művésznő 10.000 korona összeget kér. Ha az udvarias párisi törvényszék helyet ad e követeléseknek, Martin Gyula anyagilag tönkre megy, vagy ha fizetni nem tud és a kárterítést fogházbüntetésre változtatják, akkor Martin egész életét zártkörű társaságban fogja eltölteni.

— Öngyilkos magánhivatalnok. Polónyi József budapesti magánhivatalnok ma délután Alsó erdősor 30. szám alatti lakásán felakasztotta magát.

— Megszökött örült. A múlt évben egy napon nagy szenzáció volt az aradi városházán. Lukács Mihály asztalossegéd revolvermerényletet akart elkövetni dr. Angel István ellen, ki akkor még kihágási bíró volt. Angel kivette Lukács kezéből a revolvert és így elejét vette a veszedelemnek, mely fenyegette. Lukácsnak sok baja volt azon időben a hatóságokkal, de mostanában nem igen adott hírt magáról, mert a kórház elmebetegjei között volt. Szombaton éjjele azonban megszökött Lukács az aradmegyei közkorházból s a rendőrségnek szorgos kutatás után este sikerült elfogni a szökött beteget egyik rokonánál. Bőszörményi fogdafelügyelő azonnal visszavitette Lukácsot a kórházba.

— Agyonvert csendőrőrmester. Várhelyi Márton volt világi csendőrőrmestert két haragosa: Mara György és Mara Nikoláj néhány héttel ezelőtt egy korcsmában megverték. A csendőrőrmester azóta ágyban fekszik, míg végre tegnap délután, az A. H. értesülése szerint, súlyos sebében meghalt. A gyilkosság ügyét az aradi vizsgálóbíró vizsgálja.

— A tegnapi nagyobb idegenforgalom újból valami pezsgést hozott a városi és kereskedelmi életbe. A román püspök temetése az utcára vonta a közönséget, mely szinte beláthatatlan tömegben lepte el a Szabadságteret. A közönség nagy része különösen Porter Vilmos Nagy Aruháza előtt csoportosult, melynek kapualatti tágas helyiségeiben számos néző helyet talált.

—x— Háztartásban nélkülözhetetlen a kávé, mely fogyasztási cikkel óriási visszaélések történnek. Ma már hazánkban minden óvatos háziasszony kitűnő, zamatos kávéval rendelkezik, ha a szükségletét a fiumei kávébehozatali társaságtól fedezi, honnan elvámolva és bérmentve küldik a lélező legfinomabb kávéfajokat igen jutányos árban. 5 kg. New Cuba 15 korona, 5 kg. Ceylon 16.50, Soerabaja 16.50. Árllapot ingyen és bérmentve küld ezen ismert szolid hazai vállalat.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csöd. Ring Zsigmond aradi fűszerkereskedő ma az aradi törvényszéken csődöt kért önmaga ellen. A bíróság a csődjelzést elrendelte és tömeggondnokul Rozvány István dr. ügyvédet, helyettesül pedig Velcsó Géza dr. ügyvédet nevezte ki.

## Öngyilkos hírlapíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 7.

Tudományszómjának, ernyedetlen munkásságának és vasszorgalmának lett az áldozata az éjjel egy fővárosi fiatal, 28 éves ügyvéd, Rothschild József dr.

Tanult, mert tudni akart. Csak a tanulásban, az önművelődésben lelta örömét. Nappal tette éjjeleit és tanulta csüggedetlen hévvel a tudományok különböző ágait. Mint középiskolai tanuló, mint egyetemi hallgató mindig a legelsőkhöz tartozott. Már 24 éves korában megszerezte a doktori címet, majd rövid időre rá az ügyvédi vizsgálatot is a legjobb sikerrel letette.

Ekkor be kellett vonulnia Győrbe, hogy mint önkéntes eleget tegyen katonai kötelezettségének.

Az az egy esztendő, melyet a katonaságnál töltött el, nagyon is megviselte az amugy is gyenge szervezetű ifjút, ki ott is mintaképe volt az önkéntesnek s viseletével s szorgalmával felebvalóinak elismerését is kivívta.

A katonaságnál sem szűnt meg hódolni tanulási szenvedélyének, tanulta, gyakorolta a modern nyelveket, mire kikerült a katonaságtól, ahol a tisztvi vizsgálatot is a legjobb sikerrel letette, már egész folyékonyan beszélt a francia, angol és német nyelvet.

A katonaságtól a fővárosba tért vissza, ahol nagy tudása csakhamar nyitott neki a zurnalisztikában. Több előkelő fővárosi lapnak állandó munkatársa lett. Minden téren otthonosan érezte magát. Dolgozott a szépirodalom, a közgazdaság és a politika terén és mindenhol érvényesítette tudását, mely általánosságánál fogva sohasem hagyta cserbe.

Azonban a lázas munka, a sok tanulás, teljesen aláásta a gyenge szervezetű ember idegzetét. Napról-napra magába vonultabb, buskomorabb lett. Senkivel nem érintkezett, sehová nem ment és alig egy fél évre rá, hogy a katonaságtól hazajött, kitört rajta a téboly. A sok tanulás, az idegölő munka megboszlulta magát.

Azonban a tébolyból a lelkesmeretes orvosi kezelésnek sikerült kigyógyítani. S úgy látszott, hogy a vasszorgalmu ember ismét visszanyerte régi rugékonyságát.

Folytatta, ahol elhagyta. Tanult, dolgozott tovább, szinte még nagyobb erővel nagyobb lelkesedéssel. A rokonok, az ismerősök, a jóbarátok hiába figyelmeztették, hogy majd ismét meg fogja magát erőltetni, majd újra tönkreteszi egészségét, nem hallgatott rájuk. A tudnivágyás vérében volt, az lelkesítette, buzdította és ő nem csüggedt.

Körülbelül 2 hónapja, hogy a tébolyból kikerült, s mindenki, aki ismerte, azt hitte, hogy a tudományos ifju lelki világa már teljesen egészséges.

Tudósítónk tegnap előtt a soroksári-úti Heidelberg-féle vegyi gyár égésénél találkozott vele. A tüzet szemlélte. Még látszata sem volt rajta, hogy lelki világa újra meg lenne támadva. Pedig már meg volt.

Az éjjel körülbelül 11 órakor ment haza Zöldfa-utca 12. számú lakására. Egy pár percig olvasgatott, azután kiment. A házbelieknek feltűnt, hogy sokáig nem tért vissza.

Utána mentek és künn akadtak rá, egy szegre felakasztotta magát. A mentőket hívták, kik már a bekövetkezett halált konstataáltak. Holttestét a morgueba szállították.

## NAPIREND.

Április 8. Kedd. Róm. kath. naptár: Dénes. — Protestáns naptár: Dénes. — Izraelita naptár: Nisan. Rosch. Chodes. — Görög-keleti naptár (március 26.): Gábor. — A nap két 5 óra 10 perckor, nyugszik 6 óra 22 perckor. A hold két 4 óra 55 perckor, nyugszik 6 óra 31 perckor. Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Széles, hűvös, sok helyütt csapadék. Kölösey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$  óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$  óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett műterem.

## Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről sz. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig sz. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

## Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 7.

Délközvetlen Buzakinál kielégítő, a vételkezdés mérsékelt. Lányha irányzat mellett 24,000 métermázsa került forgalomba, néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaművek bányádtak. Időjárás hűvös.

## Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.14—9.16
Buza májusra	9.11—9.12
Buza októberre	8.03—8.04
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.61—6.62
Zab áprilisra	7.26—7.27
Zab májusra	7.20—7.23
Zab októberre	5.92—5.93
Tengeri májusra	5.06—5.07
Tengeri júliusra	—
Repce augusztusra	11.85—11.95

## Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	9.10—9.11
Buza májusra	9.08—9.09
Buza októberre	8.03—8.04
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.59—6.60
Zab áprilisra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.86—5.87
Tengeri májusra	4.91—4.92
Tengeri júliusra	—
Repce augusztusra	11.80—11.90

## Zárulat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	674.—
Magyar hitelrészvény	688.—
Leszámitolóbank részvény	443.—
Rima-Murányi vasmű részvény	505.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	669.25
Közúti vasút	643.50
Városi villamos vasút részvény	315.—

## Hivatalos árfolyamok

## a budapesti ár- és értéktőzsdén.

Budapest, április 7.

Magyar aranyárjádék 4%	119.85
Magyar koronajárjádék 4%	97.50
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	120.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	100.60
Magyar keleti vasút	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.35
Magyar irtalmegváltási kötvény	100.65
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	200.—

Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	159.—
Osztrák papíráradék	101.40
Osztrák járadék ezüst	101.25
Osztrák járadék arany	121.—
Koronajárjádék	99.25
1860-iki államsorsjegyek	152.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1605.—
Magyar hitelbankrészvény	686.50
Osztrák hitelbankrészvény	673.—
Osztrák-magyar államvasút	666.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi marka	117.30
London	240.10
Páris	95.40

## Szeszüzlet.

— Április 7. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárított moslék 12:80—13— korona mmázsánként.

## REGÉNY-CSARNOK.

## A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Ira: **Catulle Mendés.** (15)

(Folytatás.)

S dühösen forgó szemekkel, Brascasson felé fordult, melyek fényltek a gyűlölettel, s hadonázott a borotvával, mely szintén dűhtől, látszott csillogni. Maga az alcade lépett végre közbe. Jóságos tekintettel és atyai hangon adta elő, hogy nincsen semmi baj, hogy a karcolás csekély, hogy ez az „ur“ kétségkívül okosabban tette volna, ha nem említi a Frascuélát, de mint idegen bocsánatot érdemel: különben is szereti hinni, ő mint alcade és családapa, hogy ez az oktalanság ártatlan kíváncsiságnak következménye inkább, mintsem valamely vétkecs vágy; és még sok egyéb érzelmes és keneteljes szavakat ejtett ki Don Jose, végül — meglehetősen száraz hangon, azzal fejezvé be mondokáját, hogy ha az utasnak talán eszébe jutna még tovább is kezdőzködni arról a teremtésről, okosabban tenné, ha más személyekhez fordulna. Brascasson nem kívánt ennél többet! Eszéjében sem volt rossz lábon állni az alcade-dal mindjárt megérkezése napján. Alázatosan mentegetőzött tehát és a karcolásra egy flastromot ajánlott fel és azzal távozni készült, midőn Don José, ki felállt és karjait a tér felé terjeszté, erőteljes hangon kiáltott fel:

— Várjon, uram! ha a becsületérzés nem is engedi önnek megmondanunk, hogy ki ez a le Frascuélia, mindazonáltal megmutathatjuk önnek, hogy mit tett. Bár tanulna ebből a példából! Nézze, uram, nézze, ha mondom!

Ettől az ünnepélyes felszólítástól kissé megdöbbenve, Brascasson meg sem moccant, látta, hogy a borbély térdre borul boltjában és mormogva hányja magára a keresztet. Ekkor megfordult. Gyászmenet vonult végig a főtéren két sor ciprus ág között, melyeket fiatal emberek tartottak kezeikben.

A négy ministráns gyermek után komolyan lépkedő pap mögött hat feketébe öltözött legény vitte a koporsót; a nagy fehér szemföldél gazdagon be volt hintve kék orgonavirág füzerekkkel, fehér rózsákkal és koszorúkkal; a koporsó után jött egy sereg nő sűrű fekete fátyolaikkal fojtván el a zokogást, végre őt sorban a különféle egyletek tagjai kimért léptekkel, kék, barna, veres szalagokkal díszített egyenruhájukban zárták be a gyászmenetet.

Az alcade folytatta:

— Don Fello de Neyra szeretetreméltó fiatal ember volt, csaknem gyermek mé nagyon sok örömet szerzett a szüleinek és tanítóinak; az anyaszentegyház szolgálataira szánták és derék pap vált volna belőle. Már is egész tudós volt, noha mindig szerény, halk hangon és lesütött szemekkel beszélt. S most — halva fekszik!

— Talán valami hirtelen baleset? kérdé Brascasson a lehető legszomorubb kiejtéssel.

— Nem — viszonzá az alcade.

— Betegség?

— Az sem.

— Mi történt tehát a derék ifjával?

Don Jozé komoran felel.

— Egy estén átlépte la Frascuélia küszöbét. Don Jozé udvarias kézmozdulattal kísérté

ezt a mondatot, mely a távozást jelenté. Brascasson mélyen meghajlott és engedelmeskedett.

Az igazat megvallva nagyon kevéssé volt képes felfogni, minő összefüggés lehetett la Frascuélia és Don Fello halála között, de annyit már nagyon is felfogott, hogy minő veszélyes dolog Panyrelunában a gyűlölt, de elragadó leány után kezdőzködni. Le is tett további kíváncsiságáról, sem a cselédeket nem mert több megszólítani, nehogy kidobják, ugyanezt az elővigyázatot tartotta szem előtt a csapszékben is, hol vízben főtt borsót és olajban elkészített spanyol paprikát adtak eléje, minőt a piacon látott, mert meg volt róla győződve, hogy a legkisebb kezdőzködés után arcáról kell majd letörölnie az olajat és szemévilágát veszélyeztetni örökre. Hanem annál többet kérdezett magától és pedig olyan lázas állapotban, mely nála ritkán szokott előfordulni. Brascassonnak egyébiránt meg volt az a sajátága, hogy nem igen elégedett meg az első föltevessel, mely egyszerűségénél fogva jónak látszott valamely titok földelésére. Más az ő helyében bizonyára ekképen gondolkozik.

— „La Frascuélára az egész város haragszik, mert ő itt a legszebb s mert nincsenek előítéletei!”

Ellenben ő azonnal sejtette, hogy itt egész más gyűlölet és haragról van szó, mint más hasonló esetekben, mert ő ia Frascuéliában rendkívüli, ritka, bámulatos és irtózatos lényt képzelt. Együttal arra is gondolt rögtön, hogyan használhatna ennek a bájos szörnyetegnek, ki erős és rettenetes, míg ő gyöngé és hitvány: a róka akart az oroszlánnal szövetkezni.

Mihelyt beesteledett, elindult a magas falak között folyosóképen átvonuló utcácska felé. Megdöbben: egy pappal találkozott, ki gyors léptekkel megelőzte. Mindazáltal nemsoká aggodott e miatt. A falakat tapogatva, haladt a sötétben, míg egyszerre friss esti lég csapta meg arcát, mintha csak a fogságból szabadult volna meg, amint az utcácskából kiért.

Az emelkedő domb ott feketélt elötte a sötétben; az égen alacsonyan lebegő viharfelhők usztak, a város erődítményei a távolban csak még nagyobb feketeségük által voltak ki-vihetők, egyedül az ő szuronya villant meg a távolban, hogy ismét eltűnjék. Hanem a két veres ablak annál inkább kiritt a sötétből mintha csak a várost fenyegették volna. Brascassonnak a pokol torka jutott eszébe, melybe most valami örület készteté belerohanni.

Mindazonáltal megörült, a világosság azt jelenté, hogy várják. Meggyorsította lépteit, majd felkiáltott:

— „Oh! oh!”

(Folytatása következik.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, Templom- és Kazinczy-utcák sarkán

**villamos csengő,**  
**telefon és villámhárító felszerelési**  
**műhelyt**

nyitottam, hol minden e szakba vágó munkákat, ugyszintén

**orvosi villanygépek és telepek**

javítását, légszesz és villamos csillárok átalakítását pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett elfogadom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

**Diamant Ferenc,**villamos műszerész, vizsgázott  
elektrikus.

646

Egyszersmind bátorkodom becses figyelmét fölhívni, hogy

**Diamant Miksa bádigos műhely**

részére, itt mindennemű rendelések elfogadtnak.

# BLOCH H.

papirkereskedése,  
könyvnyomdája és fényképészeti cikkek raktára  
**ARADON.**

Minden bel- és külföldi állványos és kézi gép és lencse, valamint mindennemű fényképészeti eszközök, szárazlemezek, fényérzékeny papírok és levelező lapok

**eredeti gyári árak mellett.**

Terjedelmes

**képes árjegyzékemet**

kivánatra küldöm.

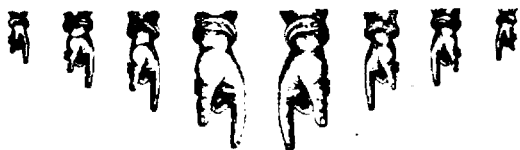
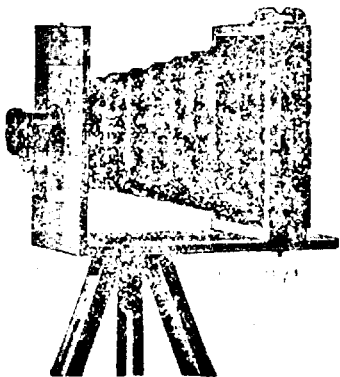
Nagy raktárt tartok: Dr. Kurz, Kodak, Germania, Schleussner, valamint a legjobb hírnevű „Nonpareille” cikkekből.

Bármelyik gépet vagy lencsét, legyen az bel- vagy külföldi, ha nálam raktáron nincs, azonnal hozatom. Ez a megrendelőnek megbecsülhetetlen előnye, mert a tárgyakat átvétel előtt megtekintheti és költségmentesen kapja.

Levélbeli megrendelések szakszerűen és gondosan teljesíttetnek.

**BLOCH H.**

**Képes levelezőlapok legnagyobb választéka; minden újdonság raktáron.**



## Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-crème** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadják örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepülőimet és májfoltokat, egyuttal biztosítom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kitűnő tisztelettel Marsetzky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbrós, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

## IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsza és krém színben 60 kr.

Hajós-féle **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérliliom és rózsza színében tündöklő varázsos színt kölcsönöz. 1 üveg 50 krajczár.

Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvényes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

## Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Aradon kapható Vojtek és Weisz uraknál is.

## Pályázati felhívás.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtokon az 1902. évben a gazdaság számára teljesítendő s alább felsorolt munkákra nyilvános versenytárgyalást hirdetek:

I. csoport: cselédházak, szénapajta és műhely építésénél előforduló föld, kőmives és cserepező kézi, továbbá ács munkákra — a vállalkozó által szolgáltatandó anyagokkal együtt — terv és költségvetések alapján 25,196 korona 38 fillér költség előirányzattal;

II. csoport: egy cselédház elbontása folytán újból való felépítése, két cselédház és egy istálló átalakításánál előforduló föld, kőmives, cserepező és bontási munkálatokra a mé-

nesbirtok által szolgáltatandó anyagokkal együtt, terv és költségvetések alapján 6895 kor. 16 fillér költség előirányzattal.

Ajánlatot tenni lehet úgy az I. mint a II. csoportra külön-külön, vagy mindakettőre együtt, miért is felhívom a pályázni szándékozókat, hogy 1 koronás bélyeggel és a vállalati összeg 5%-át kitevő — állami letétekre alkalmat — bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlataikat. „Pályázat építési munkákra” felirással ellátva, a csoport megjelölésével, legkésőbb folyó évi április hó 25-én d. e. 11 óráig a mezőhegyesi m. kir. áll. ménésbirtok igazgatóságánál nyujtsák be.

Az ajánlatban világosan kitüntetendő, hogy pályázó a munkálatokat a költségvetésben kitüntetett egységekkel szemben hány százalék engedménnyel, illetve felülfizetéssel hajlandó elvállalni és hogy az összes feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az építkezésre vonatkozó tervek, költségvetések és feltételek a mezőhegyesi m. kir. áll. ménésbirtok építészeti intézségénél megtekinthetők.

Budapest, 1902. április 2.

664

M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.

## Rozsnyay-féle

### chinin czukorka, chinin csokoládé

CS pályakoszoruzott készítmény. CS

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíroson Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

#### Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrissítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

#### Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden másszert felülmuló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.



Kitűnő minőségű likőr esszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack  
Anizette  
Benedictine

Cacao blanc  
Chartreuse  
Curacao

Cseresznye  
Marasquino  
Kávé

Császárkörte  
Vanillia  
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

**ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

9889—1902.

Aradvármegye alispánjától.

## Pályázat.

A borosjenői és nagyhalmgyi járási főszolgabírói hivatalnál üresedésbe jött egy-egy, összesen tehát két járási irnoki állásra ezennel pályázat nyittatik.

A járási irnoki állások javadalmazása egyenkint évi 1080 korona fizetés és 200 korona lakpénz.

A pályázati kérvények az 1883. I. t-cz. 19. §-ában meghatározott minősítésre, valamint az eddigi szolgálat igazolására vonatkozó okmányokkal felszerelve f. évi május hó 10-ig a vármegye főispánja, méltóságos Urbán Iván urhoz nyujtandók be. Amennyiben egyes pályázók vagyilagosan mindkét állás elnyeréseért folyamodnának, külön-külön kérvényt tartoztnak benyujtani.

A megfelelő képesítéssel bíró kiszolgált altisztek az 1873. évi II. t-cz. 5. §-a értelmében előnnyel bírnak.

Aradon, 1902. április 3-án.

Az alispán helyett:

**Schill,**

főjegyző.

# Apró hirdetések.

Minden hirdetés beküldése leg-  
alább egy koronába kerül és 20 szó-  
lehet, minden sorban 40 + 40 szó,  
vastagabb betűkkel 5 fillérbe kerül. A  
kie-hirdetések előre fizetendők. Ar-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; leve-  
beni kérdésekhez a válasza való-  
leg mellékelendő. Telefon értesítésben  
nem ad a kiadóhivatal.

## Keresek

a városházához közel fekvő, csino-  
san: butorozott szobát, lehetőleg für-  
dőszoba használattal. Ajánlatokat  
kényelmes jellege alatt a kiadóhiva-  
talba kérek. 678

## Gyermektelen házaspár

bázmesternek ajánlkozik. Czim a  
kiadóhivatalban. 677

## Bérlőtulajdonosoknak

## és földbirtokosoknak

törlesztéses kölcsönt 42<sup>1</sup>/<sub>2</sub> és  
50 évre jutányosan és előnyös  
feltétel mellett közvetít és ér-  
tesítést ad

## Sárkány,

Budapest, Váci-körút 21.

TELEFON 438.

## Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-  
tárgyakban.

Alkalmi vétel és eladások.

## DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,  
Minorita-palota.

## Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz  
fizetés mellett a legmagasabb  
árban megvételnek, vagy be-  
cseréltetnek.

Ha

ujkerékpárt akar venni,  
vagy

## kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

## Kalmár József

műszerészhez. 589

Arad, Salacz-utca 2.

## Borszivattyúk

3 évi jótállással.

## Bortömlők

gyári áron

## Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 1445

## tüzi fecskendők

és kutak.

## Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg  
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen  
a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

**Dr. Hecht** gyógyintézetében,  
Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. ☎ Telefon 270.

## MINDEN HÖLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A  
FÖLDES-FÉLE

## MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világra el-  
terjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-  
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú  
ideig használva sem árt. Par napi használat után megszüntet szeplőt  
májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massza-  
hoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek címeres védjeggyel vannak lezárva.

☞ Hamisítványoktól tessenék óvakodni! ☜

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-  
rencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi  
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Eicken: ifj. Pekker István,  
Földeskon: Boros Károly, Gyöngyöszon: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István,  
Győrkon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevárosban: Schögl Pál, Kun-  
agotán: Fejes Lajos, Kúrtison: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelenyey  
Ferencz, Mező-Kovácskúszon: Szabaczy Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halma-  
gyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, O-Pecskán: Rokszin János, Pankolan:  
Posevitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-  
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Karolyi Kálmán, Szemplakon: Hauszler Sándor,  
Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

## Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-  
hető Perényi-utca 2. számú, Ká-  
szonyi-féle házban. 439

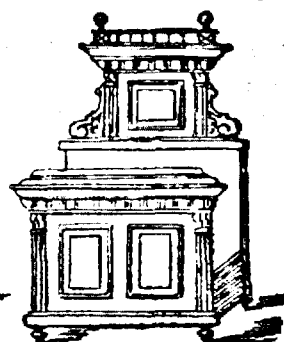
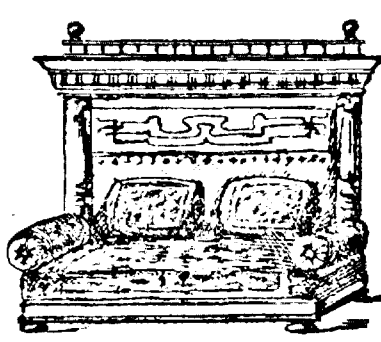
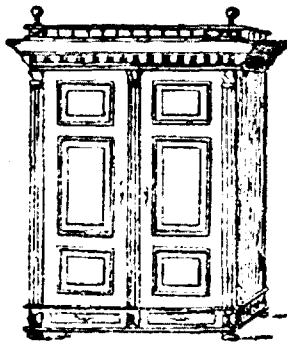
## Férfiak

## ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely  
az elvesztett erőt újra meghozza.  
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-  
vet postán, jól becsomagolva, ingyen  
kapják mindazok, a kik érte irnak.  
Ez a legbámulatrameltobb csoda-orvos-  
ság, mely megmentett ezreket, a kik  
fiatalkori kihágások folytán nemi ba-  
jokban, szifiliszben, valamint elveszi-  
tett férfierőben szenvednek. Ez okból  
elhatározta az intézet, hogy egy in-  
gyen csomag orvosságot magyarázó  
könyvvel együtt mindenkinek ingyen  
küld. Ezzel a házi orvossággal a baj  
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik  
a fiatalkori kihágásokból származó ne-  
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,  
vagy krónikus bajokban szenvednek,  
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a  
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-  
vekre hat, a hol a megerősödés szük-  
séges csodálatos eredménnyel gyó-  
gyítja az évek óta tartó betegségeket.  
Óreg, fiatal egyaránt irhat a Staat  
Medical Institutnak az alant jelzett  
cízmre, a honnan a csomagot rögtön  
elküldik. Az intézet leginkább azokat  
akarja megmenteni, a kik kezelés  
céljából az otthonukat nem hagyhat-  
ják el. A próbacsomag megmutatja,  
hogy mily könnyen kigyógyíthatók eb-  
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-  
tézet kivéteit nem tesz. Mindenki ir-  
hat érette bárholon magyarul, mire  
titoktartás mellett postafordultáva egy  
ingyen csomag orvosságot kap ma-  
gyarázó könyvvel együtt. Irjon meg-  
ma. A csomag oly szépen be van cso-  
magolva, hogy a tartalmát senki sem  
fogja megtudni. A levelet így kell  
címezni: State Medical Institute 49,  
Elektron Building, Fort Wayne, Ind  
Amerika. A levelek mindig bérmente-  
sitendők. 1841

## Nagy butorraktár!

Alapított 1858.



Alapított 1858.

## ROSMANITH ALBERT és FIA

Arad, Andrássy-tér 8-ik szám. (Az udvarban.)

Dusan felszerelt raktár mindennemű butorokban.

## Szalon-, ebédlő- és hálószoba-berendezések

minden modern styben, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig folyton készletben, izléses, szolid  
kivitelű kárpitozott butorok nagy választékban.

A nagy készletnek megfelelő üzlethelyiségünk az udvarban lévén, azon kelie-  
mes helyzetben vagyunk, hogy készítményeinket bárkinél is olcsóbban adhatjuk. En-  
nél fogva ajánljuk a n. é. vevőközönségnek raktárunk megkeresését saját érdekében el nem  
mulasztani. Kiváló tisztelettel

Rosmanith Albert és Fia.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra képes árjegyzék.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Bámulatos olcsó árak!

Kiváló anyag. Izléses kivitel.